

НАЦИОНАЛЕН ОПЕРАТОР НА ПАЗАР НА ЕЛЕКТРИЧНА ЕНЕРГИЈА МЕМО ДООЕЛ - СКОПЈЕ

Врз основа на член 116 став (1) од Законот за енергетика („Службен весник на Република Северна Македонија“ бр.101/25 и 135/25), Операторот на пазарот на електрична енергија во соработка со Операторот на електропреносниот систем, а по претходно одобрување од Регулаторна комисија за енергетика, водни услуги и услуги за управување со комунален отпад на Република Северна Македонија со Одлука бр.12-48/2 од 15.1.2026 година, на ден 20.1.2026 година донесе

ПРАВИЛА ЗА РЕГИСТРАЦИЈА НА УЧЕСТВО НА ПАЗАР НА ЕЛЕКТРИЧНА ЕНЕРГИЈА И УРЕДУВАЊЕ НА ПАЗАРОТ НА БИЛАТЕРАЛНИ ДОГОВОРИ

I. ОПШТИ ОДРЕДБИ

Предмет на уредување

Член 1

Со овие Правила за регистрација на учество на пазар на електрична енергија и уредување на пазарот на билатерални договори (во понатамошниот текст: Правила) во согласност со одредбите од Законот за енергетика, особено се уредуваат:

- 1) постапка за регистрација за учество на пазарот на електрична енергија на големо,
- 2) условите што треба да ги исполнат учесниците на пазарот на електрична енергија,
- 3) елементите на договорите за учество на пазарот на електрична енергија,
- 4) формата, содржината и начинот на водење на регистарот за учесници на пазар на билатерални договори,
- 5) функционирањето на пазарот на електрична енергија на билатерални договори,
- 6) воспоставувањето, организирањето и контролата на тргувањето со електрична енергија, вклучувајќи го и прекуграничното тргување, во согласност со обврските од членувањето во меѓународните организации,
- 7) одговорностите на балансно одговорните страни, вклучувајќи го и склучувањето на договорите за балансна одговорност,
- 8) формата, содржината и начинот на водење регистар на балансно одговорни страни,
- 9) начинот на пресметка на дебалансите помеѓу номинираните и реализираните трансакции врз основа на мерењата направени од страна на операторот на електропреносниот систем и операторот на електродистрибутивниот систем,
- 10) финансиското порамнување со балансно одговорната страна,
- 11) начинот и постапката на формирање на балансна група;
- 12) формата, содржината и начинот на водење регистар на балансни групи,
- 13) откупот на електричната енергија од повластените производители кои користат повластени тарифи за производство на електрична енергија од обновливи извори на енергија и нејзина продажба, како и начинот на уредување на правата и обврските на операторите на електропреносниот и електродистрибутивниот систем и повластените производители на електрична енергија и
- 14) преземање на пропишаните мерки кон учесниците на пазарот во случај на неисполнување на нивните обврски.

Цел на правилата

Член 2

Целта на овие правила е да се обезбеди ефикасен, конкурентен и финансиски одржлив пазар на електрична енергија чија што организација и управување се засновани на начелата на транспарентност и недискриминација согласно законите кои ги уредуваат областите на енергетиката и обновливите извори на електрична енергија.

Опфат и начин на примена

Член 3

(1) Овие Правила ги применуваат сите учесници на пазарот на билатерални договори, како и сите субјекти кои учествуваат во постапки и преземаат дејствија пропишани со овие Правила.

(2) Регулаторната комисија за енергетика, водни услуги и услуги за управување со комунален отпад на Република Северна Македонија (во натамошниот текст: Регулаторна комисија за енергетика) ја следи примената на овие Правила.

Дефиниции

Член 4

(1) Дефинициите утврдени за одделните изрази, содржани во Законот за енергетика*, се применуваат и во овие правила.

(2) Одделни изрази употребени во овие правила го имаат следното значење:

1) **„договор за формирање на балансни групи“** е правен акт со кој се регулираат формирање на балансни групи и измените во балансната група, како и права и обврски помеѓу Балансно одговорна страна и Операторот на пазар на електрична енергија;

2) **„енергетски идентификационен код“** е единствена ознака на учесникот на пазар на електрична енергија која ја издава Операторот на електропреносен систем;

3) **„интервал за порамнување“** е временски интервал кој може да изнесува 15, 30 или 60 минути, во кој се врши пресметка на размената на електрична енергија (предавање и испорака) и/или системски услуги;

4) **„трговски интервал“** е основен временски интервал кој може да изнесува 15, 30 или 60 минути;

5) **„период на испорака“** е специфициран временски период во кој се испорачуваат физичките количини на електрична енергија,

6) **„точка на испорака“** е физичка точка во која електричната енергија се испорачува до електродистрибутивната или електропреносната мрежа, вклучувајќи ја и интерконекцијата со соседните електроенергетски системи;

7) **„точка на прием“** е физичка точка во која електричната енергија се внесува во електродистрибутивната или електропреносната мрежа, вклучувајќи ја и интерконекцијата со соседните електроенергетски системи;

8) **„билатерален договор“** е договор за купопродажба на електрична енергија склучен помеѓу два учесника на пазарот во кој се уредуваат нивните права и обврски, како и количините, начинот и периодот на испорака за енергијата која е предмет на договор;

9) **„член на балансна група“** е учесник на пазарот на електрична енергија кој има регулирано балансна одговорност;

10) „Алокација на произведена електрична енергија во Република Северна Македонија” – е процес со кој се следи распределбата на електричната енергија од домашно производство наменета за домашна потрошувачка и електричната енергија за извоз;

11) „потрошувач на големо” е потрошувач кој се регистрира на пазарот на електрична енергија на билатерални договори.

Кратенки и поими

Член 5

(1) Листа на кратенки кои се користат во овие правила се:

- АПЕМ - Алокација на произведена електрична енергија во Република Северна Македонија

- БОС - Балансно одговорна страна,

- БРУП - Барање за регистрација за учесник на пазарот,

- ЕЕС - Електроенергетски систем на Република Северна Македонија,

- ОЕДС - Оператор на електродистрибутивниот систем,

- ОЕПС - Оператор на електропреносниот систем,

- ОПЕЕ - Оператор на пазарот на електрична енергија,

- ООПЕЕ - Оператор на организиран пазар на електрична енергија,

- ПЕЕ - Производител на електрична енергија регистриран на пазарот со билатерални договори,

- ППЕЕ - Повластен производител на електрична енергија,

- ППЕЕПТ - Повластен производител на електрична енергија со повластена тарифа,

- ПЕЕОИЕ - Производител на електрична енергија од обновливи извори на енергија,

- РУП - Регистар на учесниците на пазарот на билатерални договори,

- НЕМО - Номиниран оператор на организираниот пазар на електрична енергија – НЕМО,

- ТПС (TPS) - План за трговија,

- ЦПС (CPS) - План за потрошувачка,

- ППС (PPS) - План за производство,

- ЕИЦ (EIC) - Енергетски идентификационен код,

- ИД (ID) - Идентификационен код,

- ВВ (W-code) - Код со кој се идентификуваат генератори за производство.

- З (Z-code) - Код со кој се идентификуваат мерните точки

(2) Општо прифатени конвенции во овие правила се:

1) ОЕПС врши мерење на количините на електрична енергија во точките на прием и во точките на испорака на електропреносната мрежа, вклучувајќи ги и мерењата на електрична енергија на интерконективните далекуводи со соседните електроенергетски системи,

2) ОЕДС врши мерење на количините на електрична енергија во точките на прием и во точките на испорака на електродистрибутивната мрежа,

3) сите времиња се однесуваат на временската зона (CET) GMT+1, независно од тоа дали станува збор за зимски или летен период на сметање на времето,

4) активната моќност се изразува во MW со три децимални места, освен во номинациите на прекуграничните физички распореди, каде се употребуваат вредности без децимали,

5) електричната енергија се изразува во KWh или MWh со три децимални места,

6) трговски интервал може да изнесува 15, 30 или 60 минути, врз основа на Одлука на ОЕПС во согласност со меѓународните стандарди и мултилатералните договори. ОЕПС ги известува сите заинтересирани страни за промена на времетраењето на трговскиот интервал најмалку три месеци пред стапувањето во сила на промената,

7) пресметковниот интервал (интервал за порамнување) може да изнесува 15, 30 или 60 минути, врз основа на Одлука донесена од ОЕПС, во согласност со меѓународните стандарди и мултилатералните договори. ОЕПС ги известува сите заинтересирани страни за промена на времетраењето на пресметковниот интервал најмалку три месеци пред стапувањето во сила на промената,

8) трговскиот и пресметковниот интервал мора да бидат истовремено меѓусебно усогласени и

9) пресметковниот период изнесува еден календарски месец.

ФУНКЦИОНИРАЊЕ НА ПАЗАРОТ СО ЕЛЕКТРИЧНА ЕНЕРГИЈА СО БИЛАТЕРАЛНИ ДОГОВОРИ

Учесници на пазарот

Член 6

Учесници на пазарот на електрична енергија на големо се:

- 1) производителите на електрична енергија,
- 2) трговците со електрична енергија,
- 3) снабдувачите со електрична енергија, вклучително и универзалниот снабдувач и снабдувач во краен случај,
- 4) потрошувачите на електрична енергија, освен домаќинствата и малите потрошувачи,
- 5) оператор на организираниот пазар на електрична енергија,
- 6) номиниран оператор на организираниот пазар на електрична енергија – НЕМО,
- 7) операторот на електропреносниот систем,
- 8) операторот на електродистрибутивниот систем,
- 9) операторот на затворениот електродистрибутивен систем,
- 10) операторот на пазарот на електрична енергија,
- 11) оператор на складиште за електрична енергија и
- 12) агрегаторите.

(2) Учесниците од став (1) на овој член, се регистрираат за учество на пазарот со билатерални договори во согласност со овие правила.

(3) По исклучок на став (1) од овој член ППЕЕПТ не се регистрираат за учество на пазарот и се претставени на пазарот со билатерални договори од страна на ОПЕЕ.

(4) Учесниците на пазарот со билатерални договори од ставот (1) на овој член потребно е да имаат:

1) лиценца издадена од Регулаторна комисија за енергетика, или да се запишани во регистарот на странски лица кој го води Регулаторна комисија за енергетика што можат да вршат енергетска дејност во Република Северна Македонија, со исклучок на учесниците од Член 6 став (1) точка 4 и точка 12 од овие правила и

2) уредена балансна одговорност.

(5) Со регистрацијата учесниците на пазарот со билатерални договори од став (1) на овој член, се стекнуваат со право да учествуваат на пазарот на големо во согласност со овие правила.

II. ПРАВА И ОБВРСКИ НА УЧЕСНИЦИТЕ НА ПАЗАРОТ

Производител на електрична енергија

Член 7

(1) ПЕЕ во согласност со издадената лиценца, врши продажба на произведената електрична енергија на сите учесници на пазарот на електрична енергија во Република Северна Македонија и во странство и/или системски услуги на ОЕПС односно ОЕДС во земјата, како и во странство.

(2) ППЕЕПТ ја продава произведената електрична енергија единствено на ОПЕЕ.

(3) ПЕЕ, со исклучок на ППЕЕПТ, купува електрична енергија на пазарот на електрична енергија на големо, со цел да го оптимизира своето производство и ги минимизира трошоците во работењето.

(4) Производител кој не е регистриран на пазарот на електрична енергија на билатерални договори може да биде претставен на пазарот на електрична енергија на големо од агрегатор.

Операторот на складиште

Член 8

(1) Операторот на складиште за електрична енергија:

1) учествува на пазарот на електрична енергија на големо, односно купува и продава електрична енергија,

2) обезбедува услуга за складирање на електрична енергија за потребите на учесниците на пазарот на електрична енергија и

3) нуди системски услуги на операторот на електропреносниот и електродистрибутивниот систем, во согласност со техничките карактеристики и мрежните правила на соодветниот систем и правилата за пазар на балансна енергија.

(2) Операторот на складиште кога купува електрична енергија има права и обврски како потрошувач, а кога продава електрична енергија има права и обврски како производител.

Трговец со електрична енергија

Член 9

(1) Трговецот со електрична енергија ја купува и/или продава електричната енергија на други учесници на пазарот на електрична енергија што ги исполнуваат условите за учество на пазарот на големо, или ја купува и/или продава во странство.

(2) Трговецот со електрична енергија до ОЕПС и ОПЕЕ има обврска навремено да доставува информации за количините на електрична енергија, соодветните временски распореди од сите договори за купопродажба на електрична енергија, како и од договорите за прекугранични трансакции преку електропреносната мрежа, во согласност со овие правила, Правила за пазар на балансна енергија и Правилата за доделување на прекугранични преносни капацитети.

(3) Трговецот со електрична енергија во случаите кога врши прекугранични трансакции на електрична енергија, за електричната енергија за која се обврзал да ја испорача на своите потрошувачи, има обврска да обезбеди прекуграничен електропреносен капацитет, во согласност со Правилата за доделување на прекугранични преносни капацитети.

(4) Трговецот со електрична енергија е должен да ги испорача количините на електрична енергија, кои ги набавил заради исполнување на обврските утврдени во договорите склучени на пазарот со билатерални договори, како и да обезбеди соодветна заштита на доверливите податоци од договорите.

Снабдувач на електрична енергија

Член 10

(1) Снабдувачот на електрична енергија набавува електрична енергија во Република Северна Македонија и/или од странство заради продажба на своите потрошувачи, како и на други учесници на пазарот на големо.

(2) Снабдувачот за енергијата која е предмет на договорите на снабдување за своите потрошувачи, има обврска до 15-от ден во тековниот месец да ги информира ОЕПС и ОПЕЕ за наредниот месец преку доставување на податоците во форма утврдена во Прилог 1 кој е составен дел на овие правила.

(3) Доколку во тековниот месец настанат промени во однос на доставените податоци од став (2) на овој член, снабдувачот има обврска веднаш да ги информира ОЕПС и ОПЕЕ и соодветно на промените да достави коригирани податоци во форма утврдена во Прилог 1 на овие правила.

(4) Снабдувачот, на дневно ниво, до операторот на електропреносниот систем и операторот на пазарот на електрична енергија доставува податоци за трансакциите и плановите за потрошувачка на електрична енергија за своите потрошувачи.

Потрошувач на електрична енергија

Член 11

(1) Потрошувачите на електрична енергија, освен домаќинствата и малите потрошувачи можат да учествуваат на пазарот на електрична енергија на големо, односно да купуваат електрична енергија од друг учесник на пазарот електрична енергија на големо или од странство.

(2) Потрошувачот, може да биде претставен на пазарот на електрична енергија од агрегатор.

(3) Потрошувачот кој се регистрира на пазарот на билатерални договори претставува потрошувач на големо.

Активен потрошувач

Член 12

(1) Активен потрошувач на пазарот на електрична енергија на големо има право да ја продава произведената електрична енергија на пазарот на електрична енергија на големо, и тоа:

1) директно, ако инсталираната моќност на постројката е поголема од 1MW согласно издадената лиценца за производство на електрична енергија издадена од Регулаторна комисија за енергетика и ја има регулирано својата балансна одговорност;

2) индиректно преку агрегатор или снабдувач;

(2) Активниот потрошувач смее да учествува на пазарот на балансна енергија директно или преку својот агрегатор.

Оператор на пазар на електрична енергија

Член 13

1) ОПЕЕ е одговорен за:

- 1) управување со пазарот на електрична енергија со билатерални договори,
- 2) пресметка на дебалансите на балансно одговорните страни и предлог пресметка за трошокот за дебалансите согласно месечниот пазарен план и конечниот возен ред, мерењето на електрична енергија, активните количини на услугите за балансирање за секој давател на услуга за балансирање и цената на порамнување добиена од операторот на електропреносниот систем и операторот на електродистрибутивниот систем,
- 3) навремено доставување на сите информации потребни за изработка на конечните дневни распореди за купување и продажба на електрична енергија во Република Северна Македонија до операторот на електропреносниот систем,
- 4) водење на евиденција на сите договори за учество на пазарот, склучени со учесниците на пазарот на електрична енергија,
- 5) водење на евиденција на сите договори за формирање на балансни групи склучени помеѓу учесниците на пазарот на електрична енергија и операторот на пазарот на електрична енергија,
- 6) водење на регистар на учесниците на пазарот,
- 7) водење евиденција за трансакциите за физичката испорака на електрична енергија и изработка на дневен и месечен пазарен план,
- 8) објавување на информации кои се неопходни за непречено организирање и управување на пазарот на електрична енергија,
- 9) обезбедување на потребните информации за снабдувачот со електрична енергија во краен случај,
- 10) навремено доставување до операторот на електропреносниот систем на сите информации за регистрираните учесници на пазарот на електрична енергија,
- 11) следење на работата на снабдувачите во однос на нивното учество на пазарот на мало и презема активности за отстранување на евентуалните недостатоци,
- 12) склучување на договори за откуп и продажба, како и преземање на балансна одговорност за произведената електрична енергија од ППЕЕПТ, во согласност со овие Правила,
- 13) изготвување потврди за набавена и испорачана електрична енергија на пазарот на билатерални договори и
- 14) спроведување на процесот АПЕМ за распределување на количините на електрична енергија од домашно производство.

Оператор на електропреносниот систем

Член 14

(1) ОЕПС има обврска да обезбеди/набави:

- 1) Енергија за балансирање на електроенергетскиот систем по пазарни услови и порамнување на отстапувањата и услугите за балансирање, како и да ги обезбеди фактурирањето и наплатата на услугите за балансирање, согласно правилата за балансирање;
- 2) Да набавува електрична енергија за покривање на загубите во електропреносната мрежа и електрична енергија за сопствени потреби, со цел да се обезбеди сигурно и доверливо функционирање на електропреносниот систем, по пазарни услови, на транспарентен и недискриминаторен начин;

3) ОЕПС може да го продаде вишокот на електрична енергија набавена за покривање на загубите во електропреносната мрежа и енергија набавена за обезбедување на системски услуги кои не се користат за регулација на фреквенција или резерви, на организираниот пазар на електрична енергија или на пазарот на балансна енергија.

4) ОЕПС е должен за издавање и водење на регистерот за ЕИС кодови.

5) ОЕПС е должен да воспостави и води регистар на БОС.

6) ОЕПС е должен да изработи конечен дневен распоред во соработка со ОПЕЕ.

7) ОЕПС е должен да ги достави до ОПЕЕ сите потребни податоци и информации кои се потребни за изработка на пазарен план и пресметка на дебаланси.

8) Да обезбеди размена на податоци со операторите на други електроенергетски системи потребни за исполнување на обврските од членството во ENTSO-E и за безбедно и ефикасно управување со електроенергетскиот систем на Република Северна Македонија;

Оператор на електродистрибутивен систем

Член 15

(1) ОЕДС има обврска да:

1) обезбедува системски услуги,

2) набавува електрична енергија на пазарот на големо за покривање на загубите во електродистрибутивната мрежа по пазарни услови на транспарентен, недискриминаторен и конкурентен начин во согласност со Правилата за набавка на електрична енергија за покривање на загубите во електродистрибутивниот систем,

3) набавува електрична енергија за сопствени потреби и

4) да доставува податоци до ОПЕЕ за снабдувачите и агрегаторите кои учествуваат и на пазарот на мало.

(2) ОЕДС може да го продаде вишокот на електрична енергија на организираниот пазар на електрична енергија со цел да ја оптимизира набавката на електрична енергија за покривање на загубите во електродистрибутивниот систем.

Агрегатор на пазарот на билатерални договори

Член 16

(1) Агрегатор е учесник на пазарот на електрична енергија на големо кој може да се регистрира на пазарот со билатерални договори како функција на учесник кој врши енергетски дејности:

1) производство на електрична енергија,

2) снабдување со електрична енергија,

3) складирање на електрична енергија.

(2) По исклучок од ставот (1) на овој член, ОПЕЕ е агрегатор за производството на ПШЕЕПТ.

(3) Производителот кој врши функција на агрегатор може да агрегира само производители.

(4) Агрегаторот кој има лиценца за снабдување може да агрегира потрошувачка, производство и складирање на електрична енергија.

(5) Операторот на складиште кој врши функција на агрегатор може да агрегира производители и оператори на складиште.

Функционирање на агрегатор на пазарот на билатерални договори

Член 17

(1) Агрегаторот управува со производството и/или потрошувачката на електрична енергија од потрошувачите и/или производителите кои што ги интегрира.

(2) Учесникот на пазар кој врши функција агрегатор ги интегрира енергетските субјекти и потрошувачите кои не се регистрирани на пазарот на електрична енергија и се предмет на агрегација со склучување на договор за управување со нивната произведена и/или потрошена електрична енергија и тргува на пазарот електрична енергија на големо, во нивно име и за нивна сметка.

(3) Агрегаторот може да обезбеди услуги за балансирање во согласност со Правилата за пазар на балансна енергија.

(4) Агрегатор ги доставува сите потребни податоци кој се побарани до ОЕПС, ОЕДС и ОПЕЕ, согласно потребите на соодветниот оператор

(5) Агрегаторот ја објавува и редовно ажурира листата на агрегирани субјекти кои ги објавува на својата веб страна.

(6) Листата од став (5) од овој член особено содржи: назив и седиште агрегираниот субјект, број и рок на важност на лиценца, инсталиран капацитет, тип на агрегираниот субјект.

Евидентирање на агрегатор на билатерални договори

Член 18

(1) Учесникот на пазарот на електрична енергија со билатерални договори кој се евидентира како агрегатор доставува барање Прилог 2 до ОПЕЕ за регистрација на функцијата агрегатор на пазарот на електрична енергија со билатерални договори.

(2) Со Барањето од став (1) на овој член, учесникот на пазар доставува и:

1) Потврда за локален ЕИС издаден од ОЕПС, со кој се идентификува неговата функција на агрегатор на пазарот на електрична енергија со билатерални договори и

2) ID код за виртуелна мерна точка, издаден од ОЕПС/ОЕДС за сите мерни точки во кои ќе се врши прием и испорака на електрична енергија на агрегираните субјекти.

(3) Локалниот ЕИС од став (2) точка 1 на овој член, кој се издава во рок од пет дена од доставено барање до ОЕПС, служи за доставување на збирна трансакција помеѓу агрегираните субјекти и учесникот на пазарот кој има функција на агрегатор.

(4) Образецот на барањето за локален ЕИС, ОЕПС го објавува на својата веб страна.

(5) Образецот на барањето за ID код за виртуелна мерна точка од ставот (2) точка 2 и информацијата за постапката со која се уредуваат роковите за примена на мерните точки во виртуелната мерна точка на агрегаторот ги објавува мрежниот оператор на својата веб страница.

ПОСТАПКА ЗА РЕГИСТРАЦИЈА ЗА УЧЕСТВО НА ПАЗАРОТ НА ЕЛЕКТРИЧНА ЕНЕРГИЈА НА ГОЛЕМО

Барање за регистрација за учество на пазарот

Член 19

(1) Постапката за регистрација за учество на пазарот започнува со поднесување на БРУП до ОПЕЕ, потпишано од лицето овластено за застапување и заверено од барателот;

(2) Формата и содржината на образецот на БРУП се дадени во Прилог 3 кој е составен дел на овие правила.

(3) Пред да го поднесе барањето од став (1) на овој член, барателот има обврска да ја уреди својата балансна одговорност согласно овие Правила.

(4) Барателот од став (1) на овој член кон БРУП, ги доставува во оригинал или копија на оригиналот заверена на нотар, следниве документи:

1) последна тековна состојба издадена од Централниот регистар на Република Северна Македонија не постара од 3 (три) месеци,

2) лиценца за вршење на енергетска дејност или Решение за упис во Регистарот на странски лица кои можат да вршат енергетска дејност во Република Северна Македонија, со исклучок на барателот од Член 6 став (1) точка 4 од овие правила,

3) барателот од Член 6 став (1) точка 4 од овие правила должен е да достави договор за приклучок на соодветната мрежа,

4) потврда за издаден ЕИС од ОЕПС,

5) потврда дека не е отворена постапка за стечај или ликвидација, не постара од 30 дена,

6) Решение за упис во регистар на балансно одговорни страни или Барање за преземање балансна одговорност од страна на друг учесник на пазарот, кој претходно има склучено договор за балансната одговорност и е впишан во регистарот на БОС од страна на ОЕПС и

7) изјава за веродостојност на барањето и дадените податоци Прилог 4, потпишана од лицето овластено за застапување на барателот.

(5) За документите од став (4) на овој член, како оригинал се сметаат и електронски издадени документи потпишани со електронски потпис и доставени во електронска форма.

Нецелосно барање

Член 20

(1) Ако ОПЕЕ утврди дека БРУП е нецелосно, во рок од 7 (седум) работни дена од приемот на БРУП, го известува барателот и му определува рок од 15 (петнаесет) дена да ја доуреди потребната документација во согласност со член 19 од овие правила.

(2) По исклучок од став (1) на овој член ако барателот е ПЕЕОИЕ, ОПЕЕ во рок од 5 работни дена го известува барелот и му определува рок од 15 дена да ја доуреди потребната документација во согласност со член 19 од овие Правила.

(3) Ако барателот не ја доуреди потребната документација во рокот определен од став (1) на овој член, ОПЕЕ донесува Решение за отфрлање на БРУП.

(4) Барателот во рок од 15 (петнаесет) дена од денот на приемот на решението од став (3) на овој член, може да достави приговор до Регулаторна комисија за енергетика.

IV. ЕЛЕМЕНТИТЕ НА ДОГОВОРИТЕ ЗА УЧЕСТВО НА ПАЗАРОТ НА ЕЛЕКТРИЧНА ЕНЕРГИЈА

Потпишување на договор за условите и начинот за учество на пазар

Член 21

(1) Ако ОПЕЕ утврди дека БРУП од Член 19 на овие Правила е целосно, во рок од 7 (седум) работни дена од денот на поднесување на БРУП го известува барателот за уредноста и му доставува договор за условите и начинот за учество на пазарот во четири примероци.

(2) Договорот од став (1) на овој член особено содржи:

- 1) права и обврски на учесник на пазарот,
- 2) права и обврски на ОПЕЕ и
- 3) времетраење на договорот.

(3) Барателот во рок од 10 (десет) работни дена од приемот го потпишува договорот и четири примерока од договорот ги доставува до ОПЕЕ.

(4) По потпишувањето на договорот од страна на ОПЕЕ, ОПЕЕ доставува два примерока до барателот.

(5) Ако барателот не достави потпишан договор во рокот од став (3) на овој член, ОПЕЕ смета дека БРУП е повлечено.

(6) Учесникот на пазар кој има мерни места за прием и/или испорака на електрична енергија, по потпишување на договорот, должен е до ОПЕЕ да достави потврда за издадена виртуелна мерна точка со соодветен ID број од ОЕПС/ОЕДС.

(7) Учесникот на пазар од став (6) на овој член, не може да отпочне со трансакции на пазарот се додека во РУП не бидат запишани ID броевите на виртуелната мерна точка.

Регистар на учесници на пазарот

Член 22

(1) РУП особено ги содржи следниве податоци за учесниците на пазарот:

- 1) назив и седиште на учесникот на пазарот и лице овластено за застапување,
- 2) својството на учесникот на пазарот, во согласност со член 6 од овие правила,
- 3) статус на учесникот на пазарот,
- 4) датум на упис во РУП,
- 5) ЕИС на учесникот и локален ЕИС на функцијата агрегатор и
- 6) ID броеви на виртуелните мерни точки кои му припаѓаат на учесникот на пазарот.

(2) ОПЕЕ го води РУП и редовно ги ажурира и објавува на својата веб страна сите податоци од став (1), со исклучок на точка 6.

(3) Учесниците на пазарот за секоја настаната промена на податоците од став (1) од овој член се должни веднаш да го известат ОПЕЕ.

(4) За секоја настаната промена ОПЕЕ го ажурира РУП и ги информира ОЕПС и ОЕДС.

Запишување во регистар на учесници на пазар

Член 23

(1) По склучување на договорот од Член 21 од овие правила, ОПЕЕ во рок од 7 дена донесува Решение за упис на барателот во РУП.

(2) Учесникот на пазарот не може да отпочне со трансакции на пазарот се додека не биде запишан во РУП.

Известување за нов учесник

Член 24

На денот на донесувањето на решението за упис во РУП, ОПЕЕ ги известува ОЕПС и ОЕДС за учесникот на пазарот кој се стекнал со право за учество на пазарот на билатерални договори.

Повлекување од пазарот на учесник на пазарот

Член 25

(1) Ако учесникот на пазарот сака да се повлече од учество на пазарот, до ОПЕЕ доставува барање за повлекување од пазарот Прилог 5, во кое го наведува датумот и времето од кога планира да се повлече од пазарот.

(2) Датумот од став (1) на овој член не може да биде покус од 25 (дваесет и пет) дена од денот на поднесување на барањето, а секогаш е последниот ден од месецот во кој истекува рокот од 25 (дваесет и пет) дена.

(3) Барателот во рок од 30 (триесет) дена пред поднесување на барањето од став (1) на овој член има обврска да ги извести сите учесници на пазарот со кои има склучено договор за купопродажба на електрична енергија како и своите потрошувачите со кои има склучено договор, за намерата за повлекување од учество на пазарот и последиците кои произлегуваат од истото.

(4) ОПЕЕ, во рок од 30 (триесет) дена од приемот на барањето од став (1) на овој член, донесува Решение за бришење на учесникот на пазарот од РУП и веднаш го објавува на својата веб страница и го доставува до ОЕПС и ОЕДС.

(5) Решението од став (4) на овој член влегува во сила на датумот наведен во барањето или датумот што го одредува ОПЕЕ, со што учесникот на пазарот повеќе нема право да врши физички трансакции.

(6) Ако барателот е БОС, во рок од 30 (триесет) дена пред поднесување на барањето од став (1) на овој член има обврска да ги извести сите членови од неговата балансна група да ја уредат својата балансна одговорност до датумот од став (2) од овој член, кој е наведен во барањето.

(7) Известувањето од став (6) на овој член, барателот го доставува до ОПЕЕ во прилог на барањето од став (1) на овој член.

(8) Доколку барателот не постапи согласно став (6) и став (7) од овој член, ОПЕЕ има право да го одбие барањето.

(9) Со влегувањето во сила на решението од став (4) на овој член, ОПЕЕ го брише барателот од РУП.

(10) Ако барателот од став (1) на овој член е снабдувач, ОПЕЕ ги известува универзалниот снабдувач и снабдувачот во краен случај за донесеното Решение од став (4) на овој член.

(11) Во случај на одбивање на барањето од став (1) на овој член, ОПЕЕ донесува Одлука за одбивање на барањето во која ги образложува причините за одбивањето.

(12) Барателот на кој му е одбиено барањето, во рок од 15 (петнаесет) дена од приемот на одлуката од став (11) може да достави приговор до Регулаторна комисија за енергетика.

Суспензија на учесник на пазарот

Член 26

(1) ОПЕЕ отпочнува постапка за суспензија на учесник на пазарот ако учесникот на пазарот:

- 1) постапува спротивно на овие Правила,
- 2) не ги почитува договорите потпишани со ОПЕЕ,
- 3) остане без уредена балансна одговорност,
- 4) не набави електрична енергија за своите потрошувачи или
- 5) не ги исполни своите обврски кон потрошувачите во однос на сигурноста, обемот и динамиката на снабдувањето.

(2) ОЕПС го известува ОПЕЕ дека е исполнет условот од став (1) точка 3 на овој член, во случај на бришење од регистарот на БОС.

(3) ОПЕЕ е должен да ја започне постапката за суспензија на учесник на пазарот во рок од 8 (осум) дена од денот на дознавање на некоја од причините од став (1) на овој член со доставување на опомена пред суспензија на учесникот на пазарот со кое го известува за постоење на причини за отпочнување на постапката за суспензија и се задолжува да ги отстрани истите.

(4) Опомената пред суспензија содржи временски период, не покус од 5 (пет) дена и не подолг од 30 (триесет) дена, во кој учесникот на пазарот треба да постапи согласно истото.

(5) Ако учесникот на пазарот во рокот од став (3) на овој член даде основано образложение или докаже дека ги отстранил причините поради кои му било доставена опомената пред суспензија, ОПЕЕ донесува Решение за запирање на постапката за суспензија.

(6) Ако учесникот на пазарот во рокот од став (3) на овој член не даде основано образложение или не ги отстрани причините поради кои му било доставено истото, ОПЕЕ донесува Одлука за суспензија на учесникот на пазарот.

(7) Ако учесникот на пазар е снабдувач, најмалку 5 (пет) дена пред денот на отпочнување на примена на одлуката од став (6) на овој член, има обврска да ги извести своите потрошувачи, снабдувачот во краен случај, универзалниот снабдувач, операторот на системот на којшто е приклучен секој поединечен негов потрошувач и Регулаторна комисија за енергетика.

(8) Во одлуката за суспензија, од став (6) на овој член, се утврдува денот на отпочнување на суспензијата, времетраењето на суспензијата, која не може да е подолга од 6 (шест) месеци, се образложуваат причините за донесувањето на одлуката, се утврдуваат начинот, мерките и роковите за исполнување на мерките од страна на суспендираниот учесник на пазарот, времетраење на суспензијата, како и обврската за доставување на извештај за статусот на исполнување на мерките.

(9) Доколку учесникот на пазар ги отстрани причините за суспензија пред рокот запишан во одлуката за суспензија, ОПЕЕ може да донесе Одлука за прекин на суспензија.

(10) Опомената пред суспензија, одлуката за суспензија, решението за запирање на постапката за суспензија и одлуката за прекин на суспензија, ОПЕЕ ги објавува на својата веб страница и ги доставува до учесниците на пазарот, ОЕПС, ОЕДС и Регулаторна комисија за енергетика.

(11) Учесникот на пазар кој има добиено Одлука за суспензија на пазар на електрична енергија не може да врши физички трансакции од денот на отпочнување на суспензијата наведен во одлуката.

(12) По исклучок, во случаите наведени став 1 точка 4 и 5, а согласно согласно член 114 став 2 точка 10 од Законот за енергетика, ОПЕЕ може да го суспендира учесникот на пазарот на електрична енергија без спроведување на постапка за суспензија, особено доколку нема склучено билатерален договор или остане без билатерален договор, а притоа активно учествува на пазарот.

(13) Учесникот на пазар кој е суспендиран во рок од 15 (петнаесет) дена може да достави приговор до Регулаторна комисија за енергетика против одлуката за суспензија.

(14) Приговорот од став (12) од овој член не ја одложува суспензијата од пазарот на електрична енергија.

Престанување на договорот за учество на пазарот

Член 27

(1) Договорот за учество на пазарот престанува:

1) по истекување на важноста, одземање или престанување на лиценцата на учесникот на пазарот

2) при суспендирање на лиценцата и Решение за упис во Регистерот на странски лица кои можат да вршат енергетска дејност во Република Северна Македонија,

3) по прифатено барање за повлекување од пазарот,

4) доколку ОПЕЕ изрекол суспензија два пати во тек на 18 (осумнаесет) месеци или вкупно три пати во периодот додека е активен договорот за учество на пазарот на електрична енергија,

5) со бришење на учесникот на пазар од трговскиот регистер или регистарот на други правни лица,

6) доколку потрошувачот престанал да ги исполнува условите за учество на пазарот на големо,

7) со раскинување од страна на ОПЕЕ, ако учесникот на пазарот:

1. при регистрацијата за учество на пазарот на електрична енергија користел лажни податоци,

2. во текот на учеството на пазарот доставува неточни или погрешни информации или

3. има повторени прекршувања или материјални нарушувања на обврските утврдени со овие правила

8) со стекнување на статус ППЕЕПТ.

(2) Учесникот на пазарот без одлагање ги известува ОПЕЕ, ОЕПС и ОЕДС кога врз него е отворена постапка за стечај или ликвидација.

(3) Учесникот на пазарот е должен да ја извести Регулаторна комисија за енергетика дека ОПЕЕ не ги почитува обврските од договорот. Доколку Регулаторна комисија за енергетика утврди дека ОПЕЕ не ги почитува обврските од договорот за учество на пазарот, Регулаторна комисија за енергетика носи Одлука за престанок на важењето на договорот.

(4) Престанувањето на важење на Договорот за учество на пазарот не го ослободува учесникот на пазарот од финансиски и други материјални обврски кон ОПЕЕ и другите учесници на пазарот кои што ги презел за време на неговото учество на пазарот.

(5) ОПЕЕ освен за случајот утврден во став (1) точка 7 од на овој член, носи Одлука за престанок на договорот за учество на пазарот.

(6) Учесникот на пазарот во рок од 15 (петнаесет) дена од приемот на одлуката од ставот 5 (пет) на овој член има право да достави приговор до Регулаторна комисија за енергетика.

Известување за престанување на Договорот за учество на пазарот

Член 28

(1) ОПЕЕ ги известува ОЕПС, ОЕДС и БОС на балансната група каде што припаѓал учесникот на пазарот, како и самиот учесник на пазар за денот и часот на престанување на Договорот за учество на пазарот.

(2) Ако учесникот на пазар е снабдувач, ОПЕЕ, ги известува и снабдувачот во краен случај и универзалниот снабдувач.

(3) ОПЕЕ на денот на престанување на Договорот за учество на пазарот, донесува Решение за бришење на учесник на пазарот од РУП, кое му го доставува на учесникот на пазарот и го објавува на својата веб страница.

Повторно барање за регистрација за учество на пазарот

Член 29

(1) Учесникот на пазарот на кој што Договорот за учество на пазарот престанал да му важи врз основа на Одлука на ОПЕЕ, не може повторно да поднесе барање за регистрација за учество на пазарот пред истекот на шест месеци од влегување во сила на одлуката од Член 27 на овие правила;

(2) По исклучок од ставот (1) на овој член, учесникот на пазарот кој му е раскинат договорот поради неплатени обврски кон ОПЕЕ или поради престанок на лиценца може да биде повторно регистриран и пред истекот на шест месеци од влегување во сила на одлуката од Член 27 на овие правила доколку ги подмирил сите финансиски обврски кон ОПЕЕ или се стекнал со важечка лиценца.

Чување на документација

Член 30

ОПЕЕ ја чува целокупната документација, записи и податоци од мерења, кои се однесуваат на барател, кога БРУП било одбиено или учесникот на пазарот чиј Договор за учество престанал да важи, најмалку пет години од денот кога барателот го испратил БРУП или од денот кога учесникот на пазарот бил избришан од РУП, освен ако со закон или друг пропис не е поинаку уредено.

ОДГОВОРНОСТИТЕ НА БАЛАНСНО ОДГОВОРНИТЕ СТРАНИ, ВКЛУЧУВАЈЌИ ГО И СКЛУЧУВАЊЕТО НА ДОГОВОРИТЕ ЗА БАЛАНСНА ОДГОВОРНОСТ

Одговорности на операторот на електропреносниот систем

Член 31

Операторот на електропреносниот систем:

- 1) склучува Договор за балансна одговорност со субјект кој има намера да стане учесник на пазарот како БОС, во кој се вклучени и одредби за финансиско порамнување,
- 2) донесува Решение за упис на барателот во Регистар на БОС,
- 3) води Регистар на БОС.

Регистар на БОС

Член 32

(1) ОЕПС воспоставува и води Регистар на БОС.

(2) Регистарот на БОС се води во електронска форма и особено ги содржи следните податоци:

- 1) Име на БОС,
- 2) ЕИС код на БОС,
- 3) Датум на упис во регистарот,
- 4) Датум на престанок на важност на договорот за БОС,

(3) ОЕПС го објавува Регистарот на својата интернет страна.

(4) ОЕПС редовно ги ажурира сите податоци кои се наоѓаат во Регистарот.

Барање за стекнување на статус на БОС

Член 33

(1) Секој вршител на енергетска дејност, како и секој потрошувач кој има право да учествува на пазарот на електрична енергија на големо може да поднесе барање за стекнување на статус на БОС до ОЕПС, во писмена форма.

(2) Барателот од став (1) на овој член кон барањето, ги доставува во оригинал или копија на оригиналот заверена на нотар, следниве документи:

1) Последна тековна состојба издадена од Централниот регистар на Република Северна Македонија не постара од 3 (три) месеци,

2) Лиценца за вршење на енергетска дејност или Решение за упис во регистарот на странски трговци и снабдувачи на електрична енергија, освен ако барањето го поднесува потрошувач кој има право да учествува на пазарот на електрична енергија на големо.

(3) ОЕПС го изготвува Барањето за стекнување на статус на БОС (Прилог 11) и го објавува на својата веб страна.

(4) Ако ОЕПС утврди дека барањето од став (1) на овој член не е комплетно, во рок од 5 (пет) дена од денот на доставување на барањето го известува барателот и му определува рок од 15 (петнаесет) дена да ја доуреди потребната документација во согласност со став (2) од овој член.

(5) Ако барателот не ја доуреди потребната документација во рокот определен од став (4) на овој член, ОЕПС донесува Решение за отфрлање на барањето.

(6) Барателот во рок од 15 (петнаесет) дена од денот на приемот на решението од став (5) на овој член, може да достави приговор до Регулаторна комисија за енергетика.

Договор за балансна одговорност

Член 34

(1) Ако ОЕПС утврди дека барањето од Член 33 став (1) е комплетно во рок од 5 (пет) работни дена од денот на поднесување на барањето го известува барателот за уредноста и му доставува потпишан Договор за балансна одговорност во четири примероци.

(2) Барателот во рок од 7 (седум) дена од приемот на договорот од став (1) на овој член, го потпишува договорот и два примерока од потпишаниот договор доставува до ОЕПС.

(3) Ако барателот не достави потпишан договор во рокот од став (2) на овој член, ОЕПС смета дека барањето е повлечено.

(4) Во рок од 7 (седум) работни дена по потпишување на Договорот од став (2) на овој член, БОС ги поднесува потребните финансиски гаранции до ОЕПС.

(5) Ако БОС не ги достави потребните финансиски гаранции согласно став (4) од овој член, Договорот ќе се смета за неважечки.

(6) Доколку БОС сака да склучи нов Договор за балансна одговорност, потребно е постапката за регистрација да ја започне од почеток.

(7) По исполнување на условот став (4) од овој член, ОЕПС донесува Решение за упис на БОС во Регистарот на БОС.

Упис во регистарот на БОС

Член 35

(1) Согласно решението за упис на БОС, од Член 34 став (7), ОЕПС веднаш го запишува БОС во Регистарот на БОС.

(2) БОС во рок од 3 (три) дена го известува ОЕПС за сите промени на податоците кои се објавени во Регистарот на БОС.

(3) ОЕПС во секое време може да побара од БОС да обезбеди соодветни документи за исполнување на условите за стекнатиот статус на БОС, кои треба да му бидат доставени во рок од 8 (осум) работни дена.

(4) ОЕПС веднаш го информира ОПЕЕ за секоја измена во Регистарот на БОС со достава на Решение за измени во регистарот на балансно одговори страни.

Обврски на БОС

Член 36

Балансно одговорната страна има за обврска да:

- 1) поднесува барања за членство во неговата балансна група до ОПЕЕ,
- 2) обезбедува соодветни финансиски гаранции и ги доставува до ОЕПС,
- 3) испраќа (номинара) физички распоред и тоа: план за трговија (TPS), план за потрошувачка (CPS) и план за производство (PPS) до ОПЕЕ и ОЕПС, поединечно за секој член на балансната група,
- 4) врши финансиско порамнување на отстапувањата во рамките на балансната група,
- 5) ги исполнува обврските што произлегуваат од финансиското порамнување на отстапувањата на балансната група и
- 6) доставува податоци и документација на барање на ОЕПС или ОПЕЕ врз основа на овие Правила.

Суспензија на учесник на пазарот кој е БОС

Член 37

Ако ОПЕЕ суспендира учесник на пазар кој е БОС, ОЕПС во Регистарот на БОС го означува како неактивен се до добивање на одлука од ОПЕЕ дека му завршила суспензијата на учесникот на пазар кој е БОС.

Раскинување на Договорот за балансна одговорност од страна на ОЕПС

Член 38

(1) Договорот за балансна одговорност престанува:

- 1) по престанување, одземање или суспензија на лиценцата или Решение за упис во Регистарот на странски лица кои можат да вршат енергетска дејност во Република Северна Македонија,
- 2) со престанување на договорот за учество на пазарот на електрична енергија,
- 3) со раскинување од страна на ОЕПС, ако БОС:
 - не ги исполнува обврските согласно Договорот за балансна одговорност,
 - при регистрацијата за стекнување на статус на БОС користел лажни податоци или
 - не склучи Анекс на Договорот за балансна одговорност, ако за такво нешто има потреба.

(2) Согласно став (1) од овој член ОЕПС доставува до БОС и ОПЕЕ Решение за раскинување на Договорот за балансна одговорност по пошта и преку електронска пошта, во кој ги наведува датумот и часот за престанување на договорот, кој по правило е последниот ден од тековниот месец, а периодот до раскинување на договорот не може да биде покус од 15 (петнаесет) дена.

(3) На денот и часот определен од став (2) на овој член, ОЕПС го брише БОС од Регистарот на БОС.

(4) БОС може да побара раскинување на Договорот за балансна одговорност доколку неговите обврските кон ОЕПС се исполнети.

(5) Во случајот од став (4) на овој член, БОС може да предложи датум и час за раскинување на Договорот за балансна одговорност кој по правило е последниот ден од тековниот месец, а периодот од доставување на барањето до раскинување на договорот не може да биде покус од 15 (петнаесет) дена и за тоа го известува ОЕПС по пошта и преку електронска пошта.

(6) Финанските гаранции поднесени од БОС остануваат валидни и ОЕПС ги чува се додека не се подмират потенцијалните обврски произлезени од финансиското порамнување на отстапувањата, вклучувајќи го и повторното пресметување на отстапувањата.

Начинот и постапката на формирање на балансна група

Член 39

(1) Секоја балансна група е претставена од БОС.

(2) Учесникот на пазар кој има Решение за упис во регистарот на БОС е должен со ОПЕЕ да потпише договор за формирање на балансна група.

(3) Балансна група може да се состои од еден или повеќе учесници на пазарот.

(4) Учесник на пазарот може да се придружи на балансна група по негов избор.

(5) Учесник на пазар може да биде член само на една балансна група.

(6) Повластен производител кој користи повластена тарифа припаѓа на балансната група каде што ОПЕЕ е БОС, за произведената електрична енергија.

(7) Учесник на пазарот кој врши регулирана енергетска дејност не смее да се придружи на Балансна група со учесници на слободниот пазар или со потрошувачи со исклучок на Балансната група на Универзалниот Снабдувач.

(8) ОПЕЕ изготвува модел на Договорот за формирање на балансна група и заедно со изјавата за членство во балансна група и ги објавува на својата веб страна.

(9) Секој член на Балансна Група разменува податоци со БОС.

Преземање на член на балансна група

Член 40

(1) БОС може да отпочне постапка за промена на балансната група со поднесување на Барање за преземање член на балансната група до ОПЕЕ Прилог 6 во следните случаи:

1) преземање на балансна одговорност за нов субјект,

2) превземање на балансна одговорност на учесник на пазарот кој останал без регулирана балансна одговорност или

3) преземање пред истек на периодот на членство во балансната група.

(2) Во прилог кон Барањето од став (1), учесникот на пазарот доставува и:

1) барање за преземење балансна одговорност во случајот од став (1) точка 1 и 2 или

2) барање за преземање на балансна одговорност и Изјава за согласност, Прилог 7, потпишана од БОС од страната од која се истапува во случајот од став (1) точка 3.

(3) Барањето од став (1) БОС го доставува најдоцна до 15ти во тековниот месец за месецот кој следува.

(4) ОПЕЕ во рок 8 (осум) работни дена донесува Одлука за одобрување за превземање на балансна одговорност.

(5) Преземањето на балансната одговорност се извршува на првиот ден од наредниот календарски месец или на првиот ден во месецот кој е наведен во барањето.

(6) Со исклучок на став (5) од овој член превземањето на балансна одговорност за нови учесници на пазарот може да биде секој ден од месецот.

(7) ОПЕЕ ги изработува обрасците за Барање за преземење балансна одговорност и Изјава за согласност и ги објавува на својата веб страница.

Исклучување на член од балансна група по барање на БОС

Член 41

(1) БОС може да достави барање до ОПЕЕ за исклучување на член од балансната група Прилог 8.

(2) Во барањето од став (1) на овој член БОС треба да предложи датум и час на исклучување на член од балансната група, кој по правило е последниот ден од тековниот месец и не може да биде покус од 15 (петнаесет) дена, од денот на доставување на барањето.

(3) ОПЕЕ веднаш го известува учесникот на пазар за барањето на БОС, и му наложува да отпочне постапка за уредување на својата балансна одговорност.

(4) Во рок од 5 (пет) дена од денот на доставување на барањето од став (1) на овој член БОС има право да го повлече барањето, ако достави заедничка изјава потпишана од БОС и членот на балансна група, кој е предмет на исклучување, од став (1) на овој член.

(5) Доколку во рок од 10 (десет) дена пред истекот на датумот наведен во став (2) од овој член учесникот на пазарот не ја регулира својата балансна одговорност, ОПЕЕ отпочнува постапка за суспензија од пазарот на електрична енергија.

(6) Доколку не се исполнет условот од став (5) на овој член, ОПЕЕ одредува датум за престанок на членство во балансната група.

Престанок на договорот за балансна група

Член 42

(1) ОПЕЕ донесува Одлука за престанок на Договорот за балансна група во случај на:

- 1) престанок на договорот за учество на пазар и/или
- 2) престанок на договорот за балансна одговорност.

(2) Во случај кога договорот за балансна група на учесник на пазарот престанува да важи, БОС ги известува членовите на балансната група и ОЕПС, 15 (петнаесет) дена пред престанокот на важноста на договорот за балансна група.

(3) ОПЕЕ го известува ОЕПС за сите настанати промени во балансите групи и за денот на прекинување на договорот за балансна група.

ДОСТАВУВАЊЕ НА ФИЗИЧКИ РАСПОРЕДИ

Член 43

(1) ОЕПС во соработка со ОПЕЕ ги пропишува постапките за доставување, усогласување и верификација на доставените физички распореди, вклучувајќи ги и сите неопходни појаснувања, упатства и обрасци за изработка и доставување на физичките распореди утврдени во Процедурата за изготвување на конечен дневен распоред која ја објавува на својата веб страна.

(2) Во физичките распореди што БОС ги доставува до ОЕПС и ОПЕЕ, доставува:

1) план за купопродажба на електрична енергија во рамките на македонската зона на наддавање за секој учесник во неговата балансна група (TPS),

2) план за прекугранична размена на електрична енергија за секој учесник во неговата балансна група, одделно за увоз и одделно за извоз (TPS),

3) вкупен план за производство на електрична енергија за секој производител во неговата балансна група не вклучувајќи енергија предвидена за пазарот на балансна енергија (PPS),

4) вкупен план за потрошувачка на електрична енергија за секој производител во неговата балансна група (CPS),

5) план за испорака на електрична енергија за крајните потрошувачи за секој снабдувач во неговата балансна група (CPS),

6) вкупен план за потрошувачка на електрична енергија кога купува електрична енергија за складирање за секој оператор на складиште во неговата балансна група (CPS),

7) вкупен план за производство на електрична енергија кога продава електрична енергија за секој оператор на складиште во неговата балансна група (PPS).

(3) Во физичките распореди доставени од БОС, збирот на трансакциите на прием, односно продажба на електрична енергија треба да биде еднаков на збирот на трансакциите за испорака, односно купување на електрична енергија по завршување на процесот за изготвување на дневен распоред во текот на денот, за денот Д.

(4) Во случај на неисполнување на став (3), ОЕПС му наплатува дополнителен надомест на учесникот на пазарот во согласност со член 79 став (1) од овие Правила, со исклучок на учесниците на пазар од член 79 став (3) на овие правила.

(5) Секој доставен и хармонизиран физички распоред, се смета дека е заснован на потпишан билатерален договор и/или реализирана купопродажба (трансакција) на организираниот пазар на електрична енергија.

Член 44

(1) БОС ги доставува до ОЕПС и ОПЕЕ физичките распореди за својата балансна група за секој ден на испорака, подготвени во согласност со овие Правила, ден однапред (Д-1) за денот Д.

(2) ОЕПС ги проверува физичките распореди согласно преземените меѓународни обврски за доставување на физички распореди во однос на доделените прекугранични преносни капацитети, хармонизираност на сите номинации и нивната избалансираност и ја известува БОС во случај на прифаќање или неприфаќање на распоредите.

(3) ОПЕЕ ја проверува исправноста на физичките распореди, во однос на учеството на пазарот на електрична енергија и го известува ОЕПС само во случај на постоење на формални недостатоци.

Член 45

(1) ОЕПС може да побара ревизија на физичките распореди од БОС поради очигледни грешки или поради недоволно јасни податоци.

(2) БОС се целосно одговорни за грешките во своите номинации на физички распореди и во случаите кога ОЕПС не побарал ревизија на физичките распореди.

Член 46

(1) Доколку БОС добие информација за неприфаќање на физичките распореди доставува нови коригирани физички распореди до рокот утврден во Процедурата за изготвување на конечен дневен распоред.

(2) Доколку доставените физички распореди повторно не се усогласени, ОЕПС има право да дефинира нови физички распореди.

(3) Ако причините за неусогласеност на физичките распореди се различни номинации во две балансни групи, за новите физички распореди за групите:

1) се смета дека меѓусебната трансакција на овие две БОС не постои (сведена на нула), ако едната БОС номинирала трансакција, а другата не номинирала трансакција,

2) се усвои трансакцијата со помала вредност, ако двете БОС номинираат различни меѓусебни трансакции во иста насока или

3) се смета дека нивната меѓусебна трансакција е сведена на нула, ако двете БОС номинираат еднакви трансакции, но во различна насока.

(4) По исклучок од став (3) на овој член, доколку еден од БОС е ООПЕЕ, се усвојува номинираната трансакција на ООПЕЕ.

Член 47

Конечниот дневен распоред и дневниот пазарен план се обврзувачки за учесниците на пазарот и отстапувањата од истите подлежат на порамнување на отстапувањата, при што треба да се земе во предвид и промената на физичките распореди во текот на денот.

Член 48

ОЕПС го информира БОС за евентуалните технички ограничувања кои би можеле да значат делумно или целосно нереализирање на одредени физички распореди.

Член 49

(1) БОС имаат право да достават нов физички распоред или да направат корекција на претходно одобрен физички распоред поради настанати трансакции на пазарот на билатерални договори и/или на организираниот пазар на електрична енергија.

(2) БОС до ОЕПС и ОПЕЕ доставува корекција на физички распоред поради промена во билатерален договор и/или трансакции на организираниот пазар на електрична енергија најдоцна 60 минути пред почетокот на часот за кој се однесува физичкиот распоред.

(3) Промените на физичките распореди од став (1) на овој член се однесуваат за внатрешни трансакции.

(4) Промените на прекуграничните трансакции на физичките распореди се реализираат согласно Правилата со кои се уредува доделувањето на прекугранични преносни капацитети во intra day на соодветната интерконекција, објавени на интернет страната на ОЕПС, претходно одобрени од Регулаторна комисија за енергетика.

Член 50

(1) ОЕПС ја известува БОС за одобрување, односно неодобрување на барањето за доставената промена на физичкиот распоред согласно Правилата со кои се уредува доделувањето на прекугранични преносни капацитети во intra day на соодветната интерконекција.

(2) Ако барањето за корекција е одобрено, коригираниот физички распоред се смета за конечен.

Член 51

ОЕПС и ОПЕЕ соодветно, ги изготвуваат конечниот дневен распоред и дневниот пазарен план и ги разменуваат заради усогласување.

Евидентирање на билатералните договори

Член 52

(1) Пазарот со билатерални договори ги вклучува договорите директно склучени помеѓу учесниците на пазарот во писмена форма, вклучувајќи го и увозот и извозот на електрична енергија, доставени до ОПЕЕ и ОЕПС во електронска форма, како физички распоред.

(2) На барање на ОПЕЕ, страните во билатералниот договор се должни во писмена форма да ги достават сите склучени договори како и сите промени содржани во истите.

(3) ОПЕЕ обезбедува доверливост на комерцијалните и деловните податоци од склучените договори на учесниците на пазарот.

Член 53

(1) ОПЕЕ врз основа на месечниот пазарен план изготвува потврди за набавена и испорачана електрична енергија за секој учесник на пазарот на електрична енергија (НИЕЕ) Прилог 9.

(2) ОПЕЕ во соработка со учесниците на пазарот спроведува процес (АПЕМ) за распределување на количините на електрична енергија од домашно производство.

(3) Учесниците на пазарот на електрична енергија се должни врз основа на потврдата за набавена и испорачана електрична енергија најдоцна до петнаесетиот ден во секој календарски месец до ОПЕЕ да достават Образец за известување на реализирани количини на електрична енергија (ОИРКЕЕ), Прилог 10.

Распределување на количините на електрична енергија од домашно производство

Член 54

(1) АПЕМ претставува процес кој го спроведува ОПЕЕ во соработка со учесниците на пазарот на големо со цел да се утврди распределба на електричната енергија од домашно производство наменета за:

1) потрошувачка во рамките на електроенергетскиот систем на Република Северна Македонија,

2) извоз кон соседни електроенергетски системи.

(2) Процесот се однесува на произведената и продадена електрична енергија од страна на учесниците на пазарот на електрична енергија на големо за секој трговски интервал.

(3) АПЕМ процесот се спроведува преку повеќе последователни итерации помеѓу ОПЕЕ и учесниците на пазарот на електрична енергија кои купиле електрична енергија од домашно производство.

(4) При секоја итерација ОПЕЕ доставува прашање/форма до учесниците на пазарот на електрична енергија со барање за доставување количини за секој трговски интервал, кои што се:

- 1) наменети за домашна потрошувачка,
- 2) наменети за извоз,
- 3) продадени на друг учесник.

(5) Електричната енергија која е продадена на друг учесник на пазарот на електрична енергија е предмет на нова итерација.

(6) ОПЕЕ го продолжува процесот сè додека не се постигне конечна распределба на електричната енергија од домашно производство.

(7) Кога учесникот на пазарот на електрична енергија ја продава електричната енергија од домашно производство на ОЕПС/ОЕДС таа енергија се смета за домашна потрошувачка.

(8) АПЕМ процесот завршува кога целата количина на електрична енергија од домашно производство е распределена за домашна потрошувачка (вклучително и покривање на загуби) или за извоз.

(9) По завршувањето на сите итерации, распределените количини согласно АПЕМ процесот претставуваат официјални податоци кои се користат за пополнување на образецот ОИРКЕЕ од страна на учесниците на пазарот на електрична енергија.

VII. РАЗМЕНА НА ПОДАТОЦИ И ПРЕСМЕТКА НА ОТСТАПУВАЊАТА

Обезбедување на податоци за БОС од страна на ОЕПС и ОЕДС

Член 55

(1) ОЕПС и ОЕДС на БОС им обезбедат бесплатен пристап до сите измерени податоци потребни за пресметка на отстапувањата.

(2) ОЕПС и ОЕДС имаат обврска за БОС да обезбедат пресметковни податоци за секој член од балансната група одделно, како и за секој период на порамнување на отстапувањата.

Член 56

(1) Начинот, формата, содржината и роковите на податоците и информациите што се доставуваат или разменуваат помеѓу ОЕПС, ОПЕЕ и ОЕДС се уредува со Протокол за доставување и размена на податоци и информации.

(2) Со протоколот од став (1) од овој член особено се уредува начинот на достава на:

- информација за мерни места на ОЕПС и ОЕДС,
- пресметковни податоци за потрошувачка и производство за секој учесник на пазар,
- сите потребни податоци за изработка на пазарниот план и конечниот дневен распоред,
- цени за порамнување на отстапувањата,
- количини на ангажирана балансна енергија,
- податоци за загуби во преносната односно дистрибутивната мрежа,
- пресметковни податоци од броилата на интерконективните далеководи со соседните оператори на преносните системи.

Виртуелна мерна точка

Член 57

(1) ОЕПС и ОЕДС за секој учесник на пазарот на електрична енергија кој има мерни места за прием и/или испорака на електрична енергија креираат виртуелна мерна точка.

(2) Виртуелната мерна точка е составена од сите мерни уреди врз основа на кои се врши пресметка на отстапувањата за учесникот на пазар на електрична енергија.

Пресметковни податоци за мерни места кои имаат мерења со период на отчитување пократок или еднаков на интервалот на порамнување

Член 58

(1) Точките на испорака/прием на електрична енергија опремени со броила каде што периодот на отчитување е пократок или еднаков на должината на интервалот на порамнување на отстапувањата се дефинираат како мерни точки кои имаат мерења согласно интервалот на порамнување.

(2) Пресметковните податоци за реализираните количини на електрична енергија на кои имаат мерења согласно интервалот на порамнување се утврдуваат врз основа на измерените вредности.

Пресметковни податоци за мерни места со стандардни криви на оптоварување

Член 59

(1) Точките на испорака на електрична енергија со инсталирани броила чиј интервал на отчитување е подолг од периодот на порамнување на отстапувањата се дефинираат како мерни точки на потрошувачи со стандардни криви на оптоварување.

(2) Реализираната потрошувачка на електрична енергија на потрошувачи со стандардни криви на оптоварување за секој период на порамнување на отстапувањата се пресметува со користење на стандардни криви на оптоварување, освен кај потрошувачите кои се снабдувани со електрична енергија од Универзалниот снабдувач.

(3) Стандардните криви на оптоварување се дефинираат од страна на ОЕДС.

(4) ОЕДС ги распределува измерените количини за секој поединечен потрошувач за секој период на порамнување на отстапувањата согласно кривата на оптоварување и ги агрегира по виртуелни мерни точки за учесниците на пазар на електрична енергија, со исклучок на потрошувачите снабдувани со електрична енергија од Универзалниот снабдувач.

Член 60

Во случај на недостаток или неточни мерења за точките на испорака поради прекин на електричната енергија, уништување или неточност на измерените податоци, пресметковните податоци се подготвуваат согласно Мрежните правила за пренос на електрична енергија и Мрежните правила за дистрибуција на електрична енергија.

Пресметковни податоци за Универзалниот снабдувач

Член 61

(1) Реализираната (испорачана) електрична енергија на потрошувачите снабдувани со електрична енергија од Универзалниот снабдувач за секој период на порамнување на отстапувањата се пресметува согласно следната формула:

$$E_{is_SoUS_total} = E_{is_DSO_Vlez} - \sum_{l=1}^n (E_{is_Pot_SKO} + E_{is_Pot_LP} + E_{is_DSO_Zag})$$

Каде што:

- $E_{is_DSO_Vlez}$ - вкупно реализирана (испорачана) потрошувачка на енергија на влез во дистрибутивниот систем
- $E_{is_Pot_SKO}$ - вкупната потрошувачка на потрошувачите на пазарот на големо со стандардни криви на оптоварување во дистрибутивниот систем
- $E_{is_Pot_LP}$ - вкупната потрошувачка на сите потрошувачи на пазарот на големо кои имаат мерења во дистрибутивниот систем
- $E_{is_DSO_Zag}$ - реализираната (испорачана) електрична енергија потребна за покривање на загубите во дистрибутивните мрежи

(2) Вкупно реализирана (испорачана) енергија на влез на дистрибутивниот систем од став (1) на овој член $E_{is_DSO_Vlez}$ се пресметува како:

$$E_{is_DSO_Vlez} = (E_{is_PMM_MEPSO} + E_{is_PMM_ELEM} + E_{is_PMM_DPE} + E_{is_PMM_PPE})$$

Каде што:

- $E_{is_PMM_MEPSO}$ - реализирана (нетирана) енергија на влез на дистрибутивниот систем преку примопредајни места со МЕПСО
- $E_{is_PMM_ELEM}$ - реализирана (нетирана) енергија на влез на дистрибутивниот систем преку примопредајни места со ЕСМ
- $E_{is_PMM_DPE}$ - реализирана (испорачана) енергија на влез на дистрибутивниот систем преку примопредајни места со дистрибутивни производители на енергија
- $E_{is_PMM_PPE}$ - реализирана (испорачана) енергија на влез на дистрибутивниот систем преку примопредајни места со повластени производители на енергија

(3) Разликата помеѓу номинираната електрична енергија за потребите на потрошувачката на Универзалниот снабдувач и реализираната потрошувачка на електрична енергија на потрошувачите снабдувани со електрична енергија од универзалниот снабдувач согласно став (1) од овој член е предмет на балансна одговорност на Универзалниот снабдувач.

Пресметковни податоци за загуби во преносната односно дистрибутивната мрежа

Член 62

(1) Загубите на електрична енергија во преносната мрежа се пресметуваат за секој период на порамнување како разлика од влез на електрична енергија во секоја точка на прием и излез на електрична енергија во секоја точка на испорака на преносната мрежа и тоа во секоја точка на поврзување помеѓу преносна и дистрибутивна мрежа, секоја точка на интерконективно поврзување помеѓу ЕЕС на Република Северна Македонија со ЕЕС на соседна држава и секоја точка на испорака со потрошувачите и производителите.

(2) Загубите на електрична енергија во дистрибутивната мрежа се пресметуваат за секој период на порамнување како разлика од влез на електрична енергија во секоја точка на прием и излез на електрична енергија во секоја точка на испорака на дистрибутивната мрежа.

(3) Ако ОЕДС на својата мрежа има приклучено производители или потрошувачи со инсталирани броила чиј интервал на отчитување е подолг од периодот на порамнување на отстапувањата, загубите на електрична енергија во дистрибутивната мрежа се пресметуваат согласно следната формула:

$$E_{is_DSO_Zag} = N\% * E_{is_DSO_Vlez}$$

$N\%$ - Процент кој се одредува за секој месец посебно од страна на ОЕДС, врз база на сезоналитет на загубите во дистрибутивните мрежи и трендот на намалување или зголемување на загубите во дистрибутивните мрежи во последните пет години

(4) Разликата помеѓу номинирана електрична енергија за покривање на загубите во дистрибутивната мрежа $E_{pl_DSO_Zag}$ од страна на ОЕДС и реализираната (испорачана) електрична енергија потребна за покривање на загубите во дистрибутивните мрежи $E_{is_DSO_Zag}$, која е производ од вкупната електрична енергија која што влегува во дистрибутивната мрежа и предвидениот процент на загуби согласно став (2) од овој член е предмет на балансна одговорност на ОЕДС $E_{IMB_DSO_Zag}$;

$$E_{IMB_DSO_Zag} = (E_{pl_DSO_Zag} - E_{is_DSO_Zag})$$

$E_{IMB_DSO_Zag}$ - Отстапувањето помеѓу планираната (номинирана) и реализираната (испорачана) електрична енергија за покривање на загубите во дистрибутивните мрежи.

Пресметка на отстапувањата

Член 63

(1) ОПЕЕ изготвува пресметка на отстапувања на балансно одговорните страни и предлог пресметка за трошокот за отстапувањата врз основ на податоци добиени од ОЕПС и ОЕДС, согласно:

- месечниот пазарен план и конечниот возен ред,
- мерењето на електрична енергија,
- активираните количини на услугите за балансирање за секој давател на услуга за балансирање
- цената на порамнување.

(2) Пресметката на отстапувањето се врши на месечно ниво, за секој интервал на порамнување.

(3) Пресметковните податоци се изразуваат во целобројни вредности на kWh.

Прва пресметка на отстапувањата

Член 64

(1) ОПЕЕ му испраќа на ОЕПС пресметки за отстапувањата на БОС и за членови на неговата балансна група и предлог пресметка за трошокот од отстапувањата заради финансиско порамнување во рок од 25 (дваесет и пет) дена по истекот на месецот за кој се врши пресметката.

(2) Пресметка на отстапувањата ги содржи вредностите на позитивните или негативните отстапувања на балансната група одделно за секој период на порамнување на отстапувањата.

(3) Кога БОС плаќа за отстапувањата во месечниот пресметковен период, ОЕПС до БОС испраќа фактура со финансиски надоместок за направените отстапувања, како и пресметката на отстапувањата за нивната балансна група за предметниот месец во рок од 5 (пет) работни дена по добивање на пресметките за отстапувањата на БОС од страна на ОПЕЕ.

(4) Кога ОЕПС плаќа за отстапувањата во месечниот пресметковен период, ОЕПС до БОС испраќа Извештај со финансиски надоместок за направените отстапувања, како и пресметката на отстапувањата за нивната балансна група за предметниот месец во рок од 5 (пет) работни дена по добивање на пресметките за отстапувањата на БОС од страна на ОПЕЕ.

Приговор на фактурата за пресметка на отстапувањата

Член 65

(1) БОС имаат право на приговор на фактурата во рок од 5 (пет) работни дена по приемот на фактурата доставена од ОЕПС.

(2) Во приговорот поднесен од страна на БОС се наведуваат и образложуваат причините поради кој тој се поднесува.

(3) Поднесувањето на приговорот до ОЕПС не го одложува плаќањето по издадената фактура.

(4) Ако приговорот од став (1) на овој член е усвоен, ОЕПС изготвува нова коригирана фактура и ја доставува до БОС во рок од 3 (три) работни дена од усвојување на приговорот.

Обврски на операторите на системите поврзани со приговорот на фактурата за пресметка на отстапувањата

Член 66

(1) Ако приговорот на фактурата од Член 65 став (1) се однесува на пресметка на отстапувањата, ОЕПС следниот работен ден истиот го проследува до ОПЕЕ.

(2) ОПЕЕ може да достави барање за нови податоци од ОЕПС и/или ОЕДС.

(3) ОЕПС и ОЕДС во рок од 3 (три) работни дена од приемот на барањето од став (2) на овој член доставуваат нови податоци до ОПЕЕ

(4) ОПЕЕ во рок од три работни дена од денот на добивање на податоците од став (3) на овој член, подготвува и доставува до ОЕПС нова пресметка за отстапувањата, врз основа на која ОЕПС изготвува нова коригирана фактура и истата ја доставува до БОС во рок од 3 (три) работни дена.

Обврски на операторите на системите поврзани со приговорот на фактурата за пресметка на отстапувањата

Член 67

(1) Ако приговорот од Член 65 став (1) не е основан ОЕПС во рок од 8 (осум) работни дена од добивање на приговорот со одлука го одбива приговорот.

(2) БОС има право да поднесе приговор до Регулаторна комисија за енергетика во рок од 15 (петнаесет) дена по добивање на одлуката од став (1) на овој член.

(3) Поднесувањето на приговорот од став (2) на овој член не го одложува плаќањето по издадената фактура.

Конечна пресметка на отстапувањата

Член 68

(1) ОПЕЕ изготвува конечна пресметка на отстапувањето само за БОС и за членови на неговата балансна група за кои добила коригирани податоци од ОЕПС и/или ОЕДС 6 (шест) месеци по месецот за кој се однесува пресметката.

(2) ОПЕЕ до ОЕПС ги испраќа конечните пресметки на отстапувањата за сите балансни групи за кои има корекција, со цел ОЕПС да изврши повторно финансиско порамнување со БОС врз основа на конечната пресметка на отстапувањата, во рок од 5 (пет) дена по 6 (шест) месеци по месецот за кој се однесува пресметката.

(3) ОЕПС, до секоја БОС за која што има корекција, испраќа финансиско задолжение или одобрение или Извештај за финансиско задолжение или одобрение и конечната пресметка на отстапувањата за нивната балансна група за предметниот месец во рок од 5 (пет) работни дена по доставување на коригираната пресметка од страна на ОПЕЕ.

(4) Финансиското задолжение или одобрение или Извештајот за финансиско задолжение или одобрение од став (3) од овој член се изработува врз основа на Конечната пресметка на отстапувањата која се добива како разлика помеѓу вредностите добиени од првата пресметка на отстапувањата и вредностите добиени со конечната пресметка на отстапувањата.

Приговор на конечната пресметка на отстапувањата

Член 69

(1) БОС имаат право на приговор на финансиското задолжение или одобрение од Член 68 став (3) од овие правила и конечната пресметка на отстапувањата во рок од 5 (пет) работни дена по приемот на финансиското задолжение или одобрение.

(2) Постапката за доставување и одлучување по приговорот од Член 66 и Член 67 се применува и по приговорот од став (1) на овој член.

Реализирана размена на електрична енергија на членовите во балансната група

Член 70

(1) Реализираното производство на електрична енергија на член на балансната група за секој период на порамнување на отстапувањата е еднаков на збирот на реализираните количини на произведена електрична енергија од сите точки на испорака на производните капацитети кои припаѓаат на членот на балансната група:

$$W_{production} = \sum_{i=1}^n W_i$$

Каде:

- $W_{production}$ - вкупно реализирано производство на електрична енергија на член на балансната група;
- W_i - реализирано производство на електрична енергија за точка на испорака на местото на производство;
- N - број на мерни точки за испорака на произведената електрична енергија на членот на балансната група.

(5) Реализираната потрошувачка на електрична енергија на член на балансната група за секој период на порамнување е еднаков на збирот на реализираните количини на потрошувачка на електрична енергија од сите точки на преземање кои припаѓаат на членот на балансната група:

$$W_{consumption} = \sum_{j=1}^m W_j$$

Каде:

- $W_{consumption}$ - вкупно реализирана потрошувачка на електрична енергија на член од балансната група;
- W_j - реализирана потрошувачка на електрична енергија на точка на испорака j ;
- M - број на мерни точки за потрошувачка на електрична енергија кои припаѓаат на членот на балансната група.

(6) Вкупно реализираната електрична енергија на член на балансната група за секој период на порамнување на отстапувањата се пресметува како разлика помеѓу вкупно реализираната потрошувачка на електрична енергија и вкупно реализираното производство на електрична енергија за сите мерни точки на испорака кои припаѓаат на членот на балансната група:

$$W_{allocated\ volume} = W_{consumption} - W_{production}$$

Реализирана размена на електрична енергија на балансната група

Член 71

Вкупно реализираната електрична енергија на балансната група за секој период на порамнување на отстапувањата се пресметува како збир на реализираната електрична енергија за сите точки на испорака на потрошувачка и производство кои припаѓаат на балансната група:

$$W_{allocated\ volume\ of\ BG} = \sum_{l=1}^R W_{allocated\ volume\ l}$$

Каде:

- $W_{allocated\ volume\ of\ BG}$ - вкупно реализирана електрична енергија на балансната група;
- $W_{allocated\ volume\ l}$ - вкупно реализирана електрична енергија на секој член во рамките на балансната група;
- R - број на членови во балансната група.

Пресметка на отстапувањата на балансната група

Член 72

(1) ОПЕЕ прави предлог пресметка на отстапувањата за секоја балансна група како разлика помеѓу вкупно реализираната размена на електрична енергија и најавената (номинираната) размена на таа балансна група, за секој период на порамнување на отстапувањата.

$$W_{imbalances} = W_{final\ position} - W_{allocated\ volume} - W_{activated\ balancing\ volume}$$

каде:

$W_{imbalances}$	-	вкупната количина на отстапувања за балансната група;
$W_{final\ position}$	-	најавена размена на електрична енергија за балансната група;
$W_{allocated\ volume}$	-	вкупно реализирана размена на електрична енергија на балансната група;
$W_{activated\ balancing\ volume}$	-	вкупно активирана балансна енергија од BSPs вклучени во балансната група, која може да биде со позитивен предзнак при активирана балансна енергија за регулација нагоре или негативен предзнак при активирана балансна енергија за регулација надолу.

$W_{imbalances}$ може да биде позитивно и негативно.

- (2) Позитивното отстапување на балансната група значи дека вкупно презеаната електрична енергија на балансната група е помала од номинираната електрична енергија на балансната група (пониска потрошувачка или поголемо производство од планираното).
- (3) Негативното отстапување на балансната група значи дека вкупно презеаната електрична енергија е поголема од номинираната електрична енергија на балансната група (поголема потрошувачка или помало производство од планираното).
- (4) Најавената размена на електрична енергија на член на балансната група претставува разлика од збирот на трансакциите за купување и увоз од една страна и трансакциите за продажба и извоз од друга страна кои се испорачани според потврдени физички распореди за секој период на порамнување на отстапувањата:

$$W_{final\ position} = (\sum W_{buy} - \sum W_{sell}) + (\sum W_{import} - \sum W_{export})$$

каде:

- $W_{final\ position}$ - вкупно најавена размена на електрична енергија на член на балансната група;
- W_{buy} - количина на електрична енергија што секој член на балансната група ја презема од други учесници на пазарот на електрична енергија во регулационата област во пресметковен интервал,
- W_{sell} - количина на електрична енергија што секој член на балансната група ја предава на други учесници на пазарот на електрична енергија во регулационата област во пресметковен интервал,
- W_{import} - количина на електрична енергија која секој член на балансната група ја презема при прекугранична размена во часот i ,
- W_{export} - количина на електрична енергија која секој член на балансната група ја презема при прекугранична размена во часот i ,

- (5) Вкупно најавена размена на електрична енергија на балансната група за секој период на порамнување на отстапувањата се пресметува како збирот на трансакциите од сите членови во балансната група:

$$W_{final\ position\ of\ BG} = \sum_{i=1}^n W_{final\ position\ i}$$

Прогнозирани отстапувања

Член 73

- (1) Прогнозираните отстапувања се количини на електрична енергија кои БОС за него и за членови на неговата балансна група не успеал да ги избалансира по завршување на *intra day* процесот за изготвување на дневен распоред за денот Д.
- (2) Балансно одговорната страна која ќе има разлики помеѓу плановите за производство, потрошувачка и трговија ќе плати надомест за неизбалансираната количина.
- (3) Енергијата која е предмет на прогнозирано отстапување ќе биде пресметана како дебаланс и дополнителен надомест за настанатото прогнозирано отстапување.
- (4) За секој период на порамнување на отстапувањето, прогнозираните отстапувања се пресметуваат на следниов начин:

$$W_{forecasted\ imbalances} = W_{final\ position}$$

Каде:

- $W_{forecasted\ imbalances}$ - количината на прогнозирани отстапувања на балансната група;
- $W_{final\ position}$ - номинираната размена на електрична енергија на балансната група;

Порамнување на отстапувањата

Член 74

Порамнувањето на отстапувањата е процес на пресметка на отстапувањата на балансната група за секој период на порамнување на отстапувањата одделно и се врши еднаш за пресметковен период од еден месец врз основа на:

- отстапувањата на балансите групи,
- прогнозираните отстапувања на балансите групи,
- цените на порамнување на отстапувањата.

Порамнување на отстапувањата на балансната група

Член 75

Финансиско порамнување за отстапувањата за период на порамнување на отстапувањата t , на балансната група се пресметува согласно следнава равенка:

$$Z_t = -C_{imbalances} \cdot W_{imbalances}$$

Каде:

- $W_{imbalances}$ - количините на отстапувања на балансната група за ISP;
- Z_t - вредноста на финансиското порамнување за балансната група за период на порамнување на отстапувањата t (ISP).

Финансиско порамнување за отстапувањата на балансната група на месечно ниво.

Член 76

Вкупната вредност на финансиското порамнување за отстапувањата на балансната група за месечен пресметковен период се пресметува согласно следнава равенка :

$$Z = \sum_{t=1}^u Z_t$$

Каде:

- Z - вкупната вредност на финансиското порамнување на отстапувањата на балансната група во месечниот пресметковен период;
- Z_t - вредноста на финансиското порамнување за балансната група за период на порамнување на отстапувањата t (ISP);
- t - ISP
- u - бројот на ISP во месечниот пресметковен период.

Член 77

- (1) За неизбалансиран физички распоред по завршување на intra day процесот за ден Д, БОС има обврска да плати дополнителен надоместок на ОЕПС.
- (2) Опсегот на толеранција за сите балансни групи за неизбалансиран физички распоред (со и без мерни точки на испорака) е еднаков на 0 MWh.
- (3) По исклучок од став (2) од овој член, трговците, снабдувачите и производителите на електрична енергија кога купуваат електрична енергија произведена од повластени производители на електрична енергија со повластени тарифи од страна на ОПЕЕ и кога купуваат или продаваат електрична енергија на организираниот пазар за тргување со електрична енергија, имаат право на прогнозираната разлика помеѓу збирот на трансакциите на прием, односно купување на електрична енергија и збирот на трансакциите на испорака, односно продажба на електрична енергија да биде до 1 MWh/h, за секој трговски интервал во кој откупуваат таква електрична енергија.
- (4) Исклучок е и ООПЕЕ заради неизбалансиран физички распоред предизвикан како последица на заокружување на алгоритмот ЕУФЕМИЈА.
- (5) Вредноста на дополнителниот надоместок на БОС за него и за членови на неговата балансна група за позитивни прогнозираните отстапувања за секој период на порамнување се пресметува со помош на равенката:

$$Z_{forecast,t} = 3 \cdot C_t \cdot W_{forecasted\ imbalances,t}$$

- (5) Вредноста на дополнителниот надоместок на БОС за него и за членови на неговата балансна група за негативни прогнозираните отстапувања за секој период на отстапување се пресметува со помош на равенката:

$$Z_{forecast,t} = -3 \cdot C_t \cdot W_{forecasted\ imbalances,t}$$

Каде:

$Z_{forecast,t}$	-	дополнителен надоместокот кој треба да го платат за прогнозираните отстапувања на балансната група за ISP;
$W_{forecasted\ imbalances,t}$	-	количината на прогнозираните отстапувања на балансната група;
t	-	ISP
C_t	-	цената на HUPX во истиот час кога е настанато прогнозираното отстапување. Доколку вредноста на HUPX постигната на DAM за соодветниот час е помала од вредноста по која универзалниот снабдувач ја купува електричната енергија од производителот на електрична енергија со најголем инсталиран капацитет, наместо цената на HUPX се зема вредност по која универзалниот снабдувач ја купува електричната енергија од производителот на електрична енергија со најголем инсталиран капацитет.

Финансиско порамнување на отстапувањата Агент за порамнување

Член 78

ОЕПС ги извршува порамнувањата на финансиските побарувања и обврски на учесниците во финансиските порамнувања и го спроведува порамнувањето.

Финансиско порамнување на отстапувањата

Член 79

(1) Финансиското порамнување на отстапувањата се врши врз основа на пресметаните количини во извештајот за пресметка на отстапувањата во месечниот пресметковен период.

(2) Одредбите кои што се однесуваат на финансиското порамнување на отстапувањата се применуваат, за конечната пресметка на отстапувањата.

(3) Врз основа на пресметката на отстапувањата за пресметковниот период, ОЕПС фактурира на учесниците во финансиското порамнување, кога БОС плаќа за отстапувањата во одбраниот месечен пресметковен период. Прилог на фактурата е извештајот за пресметка на отстапувањата за одбраниот месечен пресметковен период за поединечна балансна група. Датумот на доспевање на фактурата е осум работни дена од датумот на издавање на истата

(4) Врз основа на пресметката на отстапувањата во пресметковниот период, БОС издаваат фактура за ОЕПС, кога ОЕПС плаќа за отстапувањата во одбраниот месечен пресметковен период. Прилог на фактурата е извештајот за пресметка на отстапувањата во одбраниот период за поединечна балансна група. Датумот на доспевање на фактурата е 10 (десет) работни дена од датумот на издавање на истата.

(5) Рок за издавање на фактурата е 5 (пет) дена по добивање на пресметката на отстапувањата.

Управување со финансиски ризици

Член 80

(1) ОЕПС обезбедува извршување на финансиски обврски кои произлегуваат од финансиското порамнување на отстапувањата и балансирањето на електроенергетскиот систем во висината на поднесените финансиски гаранции.

(2) Како агент за порамнување, ОЕПС ги проценува ризиците во работењето на поединечен учесник во финансиското порамнување и ги пропишува задолжителните финансиски гаранции за учесниците во финансиското порамнување.

(3) За целите на управувањето со финансиски ризици, повторното пресметување на порамнување на отстапувањата се смета за конечно порамнување на отстапувањата.

Финансиски гаранции

Член 81

(1) Учесникот во финансиското порамнување обезбедува фиксни и варијабилни финансиски гаранции по барање на ОЕПС.

(2) Учесникот во финансиското порамнување депонира и одржува финансиска гаранција во висина и форма дефинирана од ОЕПС како гаранција за исполнување на обврските на учесникот кои што произлегуваат од отстапувањата.

(3) Сите обезбедени финансиски гаранции или депонирани средства од страна на учесникот во финансиското порамнување кон ОЕПС се сопственост на ОЕПС и не може да се користат за други цели.

(4) Ако на учесникот во финансиското порамнување му престане договорот за балансна одговорност, сите финансиски гаранции му се враќаат, во моментот кога истиот ќе ги подмири сите финансиски обврски кон агентот за порамнување, вклучувајќи ги и финансиските обврски кои произлегуваат од повторното пресметување на порамнувањето на отстапувањата за календарските месеци кога Договорот за балансна одговорност престанува да важи.

(5) Висината на фиксната финансиска гаранција изнесува 5.000.000 денари и може да биде поднесена од страна на учесниците во финансиското порамнување во форма на готовински депозит или банкарска гаранција.

(6) За балансната група во која БОС е ОПЕЕ не се доставува фиксна финансиска гаранција.

Варијабилна финансиска гаранција

Член 82

(1) БОС мора да поднесе варијабилна финансиска гаранција по барање на ОЕПС.

(2) Варијабилната финансиска гаранција може да биде поднесена во форма на готовински депозит или во форма на банкарска гаранција, и истата ќе биде со важност од датумот на издавање до 31 март следната година, освен доколку БОС се регистрира како таква во последниот квартал од годината Г, тогаш важноста на финансиската гаранција ќе биде до 31 март во годината Г+2.

(3) Пред истекот на важноста на варијабилната финансиска гаранција, дефинирана во став (2) од овој Член, БОС е должен да ја обнови истата по барање на ОЕПС, кое е направено врз основа на пресметки опишани во ставовите (5), (6) и (7).

(4) За БОС која прв пат се регистрира, висината на варијабилната финансиска гаранција ќе изнесува 1.500.000 денари.

(5) Ако БОС е регистрирана како таква повеќе од 4 (четири) месеци, а помалку од 13 (тринаесет) месеци до моментот на обновување на варијабилната финансиска гаранција, висината на варијабилната финансиска гаранција се пресметува како износ којшто е двојно поголем од износот на најголемата месечна фактурирана вредност на БОС за отстапувањата направени во претходните месеци од нејзиното регистрирање.

(6) Ако БОС е регистрирана како таква повеќе од 13 (тринаесет) месеци до моментот на обновување на варијабилната финансиска гаранција, висината на варијабилната финансиска гаранција се пресметува како износ којшто е двојно поголем од износот на најголемата месечна фактурирана вредност на БОС за отстапувањата направени во претходните 12 (дванаесет) месеци.

(7) Најголемата месечна фактурирана вредност на БОС за отстапувањата спомената во став (5) и став (6) од овој член, се однесува само на месеците во кои БОС има финансиски обврски кон ОЕПС, односно ОЕПС му доставува фактура за наплата на отстапувањата.

(8) Ако финансиските гаранции кои се веќе доставени од страна на БОС се пониски од износот на последната издадена фактура за порамнување на отстапувањата БОС е должен на барање на ОЕПС да достави нова или да ја надополни постојната варијабилна финансиска гаранција.

(9) Износот на новата варијабилна финансиска гаранција се пресметува како разлика од износот на фактурата издадена во последниот месец и износот на фиксната финансиска гаранција.

(10) Доколку финансиските гаранции кои се веќе доставени од страна на БОС се повисоки од износот на последната издадена фактура за порамнување на отстапувањата доставената варијабилна финансиска гаранција не се менува.

(11) БОС е должен да достави нова варијабилна финансиска гаранција во рок од 8 (осум) работни дена од доставеното барање за зголемување на износот на варијабилната банкарска гаранција од страна на ОЕПС.

(121) По потпишување на Договорот за балансна одговорност, БОС едновременно ги доставува и фиксната и варијабилната финансиска гаранција.

(13) За БОС во која член е Универзалниот снабдувач на електрична енергија, не се доставува варијабилна финансиска гаранција само за делот на Универзалниот снабдувач на електрична енергија.

(14) За балансната група во која БОС е ОПЕЕ не се доставува варијабилна финансиска гаранција.

Банкарска гаранција

Член 83

(1) Корисник на банкарската гаранција поднесена од страна на учесникот во финансиското порамнување е ОЕПС. Банкарската гаранција мора да содржи клаузула "без приговор" или "на прв повик" или зборови со исто значење. Банкарската гаранција мора да содржи безусловно и неотповикливо преземање од страна на банката за да го осигура плаќањето на износот пропишан во банкарската гаранција на корисникот на првото барање. Банкарската гаранција содржи и клаузула според која е можно делумно реализирање на истата.

(2) Пред поднесување на банкарската гаранција, учесникот во финансиското порамнување ќе го извести ОЕПС за банката и целта на доставување на банкарската гаранција.

(3) ОЕПС го задржува правото да прифати или одбие банкарска гаранција од одредена банка. Прифаќањето или одбивањето на банкарска гаранција е дискреционо право на ОЕПС.

(4) ОЕПС може да ја реализира банкарската гаранција доколку учесникот во финансиското порамнување не ги подмири своите обврски во договорениот рок.

(5) Сите трошоци настанати во постапката за издавање и реализација на финансиската гаранција ги сноси учесникот во финансиското порамнување.

(6) Учесникот во финансиското порамнување му доставува на ОЕПС нова гаранција најмалку 3 (три) работни дена пред истекот на моментално важечката банкарска гаранција и/или да поднесе готовински депозит наместо банкарска гаранција.

Неисполнување на обврските

Член 84

(1) Неисполнување на финансиските обврски се смета во следниве случаи или околности:

1) ако учесник во финансиското порамнување не успее да ги подмири своите финансиски обврски во рокот определен во договорот за балансна одговорност или

2) ако учесник во финансиското порамнување не ги достави коригираните финансиски гаранции.

(2) Во случај кога БОС нема да ги подмири своите финансиски обврски од став (1) точка 1 кон ОЕПС, ОЕПС му доставува писмена опомена, и доколку и во рок од 8 (осум) дена од доставувањето на писмената опомена БОС не ја плати доспеаната обврска, ОЕПС ќе ги користи доставените финансиски гаранции за подмирување на доспеаните побарувања.

(3) Во случај ОЕПС да искористи дел или целиот износ на финансиската гаранција за да ги исполни финансиските обврските на учесниците во финансиското порамнување, учесникот е обврзан да го надополни банкарскиот депозит или да обезбеди дополнителна финансиска гаранција во висина утврдена од ОЕПС, во рок од 8 (осум) работни дена од првиот повик на ОЕПС.

(4) Во случај кога БОС нема да ги подмири своите финансиски обврски од став (1) точка 2) кон ОЕПС, ОЕПС му доставува писмена опомена, и доколку и во рок од 8 (осум) дена од доставувањето на писмената опомена БОС не ја подмири финансиската обврска, ОЕПС отпочнува постапка за раскинување на Договорот за балансна одговорност.

(5) Учесникот во финансиското порамнување му ги надоместува на ОЕПС сите трошоци направени од преземените мерки во случај на неисполнување на финансиските обврски.

(6) ОЕПС може да контактира со трети лица за соработка во врска со неисполнување на обврските.

Х. ПОСТАПКАТА ЗА ОТКУП И ПРОДАЖБА НА ЕЛЕКТРИЧНА ЕНЕРГИЈА ПРОИЗВЕДЕНА ОД ППЕЕПТ

Откуп на електрична енергија од повластени производители кои користат повластени тарифи

Член 85

(1) ОПЕЕ е балансно одговорна страна за електричната енергија произведена од ППЕЕПТ.

(2) ОПЕЕ ја откупува електричната енергија произведена од повластените производители кои користат повластена тарифа, врз основ на Договор за откуп на електрична енергија произведена од повластените производители на електрична енергија, кој го склучува со повластениот производител кој користи повластена тарифа.

(3) ППЕЕПТ е должен од денот на влегување на сила на решението за повластен производител донесено од Регулаторна комисија за енергетика да достави барање до ОПЕЕ за склучување на договор за откуп на електрична енергија.

(4) Кон барањето од став (3) на овој член, ППЕЕПТ ги доставува следните документи:

- Решение за стекнување на статус на ППЕЕПТ,
- Одлука за користење на повластена тарифа на електрична енергија,
- дополнителни финансиски податоци,
- Решение за приклучок од соодветниот мрежен оператор.

(5) Документите од став (4) се доставуваат во оригинал или копија заверена од нотар.

(6) ОПЕЕ во рок не подолг од 30 дена од датумот на поднесување на уредното барање од став (3) на овој член од овие Правила, склучува договор за откуп на електрична енергија од ППЕЕПТ, со важност од денот на влегувањето во сила на Одлука за користење на повластена тарифа донесена од Регулаторна комисија за енергетика.

(7) Со склучување на Договор за откуп на електрична енергија произведена од повластените производители со ОПЕЕ повластениот производител кој користи повластена тарифа се стекнува со право на откуп на произведената електрична енергија, преземање на балансната одговорност од страна на ОПЕЕ, кој ќе важи за периодот на времетраење на мерката за поддршка од моментот на стекнување на статус на повластен производител кој користи повластена тарифа.

(8) Договорот од став (7) на овој член особено содржи:

- податоци за договорните страни и предмет на договор,
- технологијата на производство и одобрената моќност на електроцентралата на повластениот производител,
- местото на примопредавање на енергијата во системот,
- права и обврски, местото и начинот на мерење,
- цената на повластената тарифа,
- обврски на ОПЕЕ во поглед на преземање на балансната одговорност,
- обврски на повластениот производител во поглед на планирање на работата на електроцентралата,
- причини за раскинување на договорот,
- начини за решавање на споровите,
- други елементи од важност за договорот.

(9) Регулаторна комисија за енергетика ја одобрува содржина на договорот за повластена тарифа од став (7) на овој член.

(10) ППЕЕПТ има право да го раскине договорот од став (7) пред истекот на рокот за кој што е склучен договорот и во тој случај го губи статусот на повластен производител, без право повторно да се стекне со тој статус.

Фактура за испорачаната електрична енергија

Член 86

ППЕЕПТ, врз основа на мерењата од страна на операторот на соодветниот систем на кој е приклучена електроцентралата, доставува фактура за испорачаната електрична енергија за календарски месец до ОПЕЕ и износот за плаќање го изразува во денари според средниот курс на еврото објавен од Народна банка на Република Северна Македонија на последниот работен ден во календарскиот месец за кој се однесува фактурата.

Продажба на откупената електрична енергија

Член 87

(1) ОПЕЕ ја продава откупената електрична енергија произведена од ППЕЕПТ на фер и транспарентен начин, на пазарот на билатерални договори, како и на организираниот пазар на електрична енергија.

(2) Продажбата на откупената електрична енергија произведена од ППЕЕПТ се врши по пат на аукции, кои ги организира ОПЕЕ, кои може да бидат на:

- 1) годишно ниво,
- 2) полугодишно ниво,
- 3) квартално ниво,
- 4) месечно ниво,
- 5) на пазарот ден однапред,
- 6) на пазарот во тековниот ден.

(3) ОПЕЕ ги дефинира условите за спроведување на Аукциите од став (2) од точка 1 до точка 4 на овој член.

(4) ОПЕЕ ги објавува условите на аукцијата најмалку 14 дена пред почеток на аукцијата.

(5) Условите на аукцијата особено содржат:

- опис на продукт и количина која се продава,
- почетна цена на производот,
- податоци за одржување на аукцијата,
- начин на размена на податоци помеѓу ОПЕЕ и купецот,
- услови за учество на аукцијата,
- права и обврски на учесниците на аукцијата,
- обрасци за аукцијата,
- модел на договор со избраниот понудувач,
- потребни финансиски гаранции за сериозност на понудата,
- инструменти за обезбедување на плаќањето,
- начин на избор на најповолни понуди,
- начин, период и рок на плаќање за издадените фактури,
- други информации потребни за транспарентно спроведување на постапката.

(6) ОПЕЕ има право да ги промени условите на аукцијата најмалку 5 (пет) дена пред почетокот на аукцијата.

(7) Сите промени за аукциите ќе бидат објавени на веб страната на ОПЕЕ.

(8) ОПЕЕ го задржува правото да ја откаже постапката за аукција, доколку не добие соодветна понуда за продуктот што се продава.

(9) ОПЕЕ ја продава електричната енергија и на организираниот пазар на електрична енергија во согласност со правилата за работа на организираниот пазар на електрична енергија.

(10) ОПЕЕ ја чува целата документација и податоци поврзана со постапката за продажба на електричната енергија произведена од ППЕПТ.

(11) ОПЕЕ ги објавува сите податоци и информации поврзани со начинот на продажба на електричната енергија од ППЕПТ на својата веб страна и тоа:

- број на учесници на аукциите,
- постигната цена и податоци за избраните најповолни понудувачи,
- месечни извештаи за количина продадена електрична енергија на организираниот пазар на електрична енергија.

Средства за поддршка на користењето енергија од обновливи извори

Член 88

(1) Средствата за финансирање на мерките за поддршка за повластените производители на електрична енергија се обезбедуваат од приходите што ОПЕЕ ги остварува од продажбата на електрична енергија произведена од повластени производители, како и од други извори, вклучително и надоместоци што ги плаќаат крајните потрошувачи утврдени согласно законот со кој се уредуваат обновливите извори на енергија.

(2) Начинот на утврдување, собирање и користење на надоместоците за финансирање на мерките за поддршка се уредува со законот со кој се уредуваат обновливите извори на енергија.

(3) Средствата собрани за спроведување на мерките за поддршка се водат на наменска сметка и се користат исклучиво за исплата на повластените производители и покривање на трошоци поврзани со обврските на ОПЕЕ како овластена договорна страна, во согласност со важечките прописи.

XI. ВРЕМЕНО ПРЕСТАНУВАЊЕ НА ФУНКЦИОНИРАЊЕТО НА ПАЗАРОТ

Времено престанување на функционирањето на пазарот

Член 89

(1) Начинот, постапката и условите за суспендирање и повторно воспоставување на пазарните активности на пазарот во итни случаи, кога е донесена Одлука за прогласување на кризна состојба од страна на Владата на Република Северна Македонија, се определени во Уредбата за мерки и активности за справување со електроенергетска криза.

(2) Доколку врз основа на Уредбата за мерки и активности за справување со електроенергетска криза е донесена Одлука за прогласување на кризна состојба од страна на Владата на Република Северна Македонија, при спроведување на мерките согласно уредбата се суспендира пазарот на електрична енергија и во тој случај учесниците на пазарот постапуваат по инструкциите од ОЕПС, при што ОЕПС, ОЕДС, ОПЕЕ, снабдувачите и трговците со електрична енергија не се одговорни за штетите што ќе настанат како последица од спроведувањето на тие мерки.

(3) Ако ЕЕС се доведе во вонредна состојба и состојба на повторно воспоставување, ОЕПС го известува ОПЕЕ за потребата од суспендирање на една или повеќе активности на пазарот на електрична енергија.

(4) Во случаите од став (2) и (3) на овој член, ОЕПС презема една или комбинација од следниве мерки:

1) дозволува отстапување од конечниот дневен распоред на учесниците кои се опфатени со мерката,

2) редиспечирање на производните единици согласно Мрежните правила за пренос на електрична енергија

3) Делумно или целосно суспендирање на балансниот механизам

(5) Во случај на преземени мерки согласно став (4) од овој член ОЕПС донесува Одлука која ја доставува до ОПЕЕ и ги информира учесниците кои се опфатени со истите.

(6) Во смисла на овие правила како вонредна состојба и состојба на повторно воспоставување на ЕЕС се смета работа на системот дефинирана во Мрежните правила за пренос на електрична енергија.

(7) ОПЕЕ најдоцна 24 часа од преземање на некоја од мерките од став (2) и став (3) на овој член на својата веб страна ги објавува причините за делумната или целосна суспензија кои остануваат достапни се до целосното укинување на суспензијата.

XII. ПРЕОДНИ И ЗАВРШНИ ОДРЕДБИ

Преодни одредби

Член 90

(1) ОЕПС, ОПЕЕ И ОДС се должни во рок од 3 месеца да го потпишат протоколот од член 56 на овие Правила.

(2) Сите досегашни учесници на пазар кој вршат функција на виртуелен производител со донесување на овие правила продолжуваат да ја извршуваат функцијата агрегатор.

Член 91

Договорите за откуп на електрична енергија произведена од ППЕЕПТ, Договорите за формирање балансна група, Договорите за балансна одговорност и Договорите за условите и начинот на учество на пазарот на електрична енергија, коишто се склучени до денот на влегувањето во сила на овие Правила, продолжуваат да важат до истекот на рокот за кој се склучени.

Член 92

Постапката за откуп и продажба на електрична енергија произведена од ППЕЕПТ уредена во ГЛАВА XI и одредбите од член 85 до член 88 на овие Правила започнуваат да се применуваат 6 (шест) месеци од денот на стапување на сила на законот кој што ја уредува областа на обновливите извори на енергија.

Завршни одредби

Член 93

Со денот на стапување на сила на овие Правила престануваат да важат членовите од член 54 до член 82 и од член 85 до член 103 од Правила за балансирање на електроенергетскиот систем „Службен Весник на Република Северна Македонија“ бр. 179/19, 242/19, 49/20, 7/21, 146/21, 263/21, 289/21, 281/22, 114/2023, 284/2023, 271/2024 и 88/2025).

Член 94

Со денот на влегувањето во сила на овие Правила престануваат да важат Правилата за пазар на електрична енергија („Службен весник на Република Северна Македонија“, бр. 234/22), освен одредбите од членовите 33, 34, 35, 36 и 37 кои се применуваат до исполување на условите од Член 92 од овие Правила.

Член 95

Овие правила влегуваат во сила осмиот ден од денот на објавувањето во „Службен весник на Република Северна Македонија“.

Бр. 03-879/1
20 јануари 2026 година
Скопје

МЕМО ДООЕЛ Скопје
Управител,
Зоран Ѓорѓиевски, с.р.

ПРИЛОГ 1

ПРИЈАВА НА ПЛАН ЗА СНАБДУВАЊЕ

ДО:

МЕМО ДООЕЛ, Скопје

Ул. Максим Горки бр.12

1000 Скопје

Име на подносител	Приемлен Печат
-------------------	----------------

Реден број	Име на снабдувачот по договору	Договорен број	Вак. на е-с-н Договор ДСД	Вак. на е-с-н Договор ДО	Предвидена потрошувача (KW) РАБОТЕН ДЕН	Предвидена потрошувача (KW) САБОТА	Предвидена потрошувача (KW) НЕДЕЛА И ПРАЗНИК	Адреса на снабдувачот по договору	Б. таб. на снабдувачот по договору	Гранична потрошувача по договору
1										
2										
3										
4										
5										
6										
7										

КАРАКТЕРИСТИЧНА КРИВА НА ЧАСОВНИ ОПТОВАРУВАЊА ЗА МЕСЕЦ _____ 202_ ГОДИНА

	KWh																								ВКУПНО
	1h	2h	3h	4h	5h	6h	7h	8h	9h	10h	11h	12h	13h	14h	15h	16h	17h	18h	19h	20h	21h	22h	23h	24h	
РАБОТЕН ДЕН	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
САБОТА	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
НЕДЕЛА И ПРАЗНИК	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

БАРАЊЕ ЗА РЕГИСТРАЦИЈА НА ФУНКЦИЈА АГРЕГАТОР

ДО:

МЕМО ДООЕЛ, Скопје

Ул. Максим Горки бр.12

1000 Скопје

Име барателот	Приемен Печат			
1. ОСНОВНИ ПОДАТОЦИ ЗА БАРАТЕЛОТ				
Лице за контакт :				
Адреса на барателот :				
Телефон :				
E-mail :				
Вид на учесник на пазар :				
EIC- Identification Code :				
EIC-A – Identification Code Aggregator:				
Виртуелна мерна точка:				
Лице овластено за потпишување на договори и фактури :				
2. ОВЛАСТЕНИ ЛИЦА ЗА КОНТАКТ (ЗА НОМИНИРАЊЕ НА ФИЗИЧКИ РАСПОРЕДИ)				
	Име и презиме	Контакт Тел.	Мобилен	e-Mail
1				
2				
3				
3. ОБЈАВУВАЊЕ НА ИНФОРМАЦИИ				
Од ова Барање се согласуваме податоците на агрегираната група да бидат објавени на веб-страницата на МЕМО ДООЕЛ Скопје				

Прилози:

- Согласности од членови на агрегирана група кои барателот ги агрегира

Датум: година

Место:

БАРАТЕЛ:

Потпис

М.П.

БАРАЊЕ ЗА РЕГИСТРАЦИЈА НА УЧЕСНИК НА ПАЗАР НА ЕЛЕКТРИЧНА ЕНЕРГИЈА

ДО:

МЕМО ДООЕЛ Скопје

Ул. Максим Горки бр.12

1000, Скопје

Име барателот		Приемен Печат		
1. ОСНОВНИ ПОДАТОЦИ ЗА БАРАТЕЛОТ				
Лице за контакт :				
Адреса на барателот :				
Телефон :				
E-mail :				
Вид на учесник на пазар :				
Тип и број на лиценца (не важи за потрошувачи) :				
Регистарски Број/ЕДБ :				
EIC- Identification Code :				
Лице овластено за потпишување на договори и фактури :				
2. ОВЛАСТЕНИ ЛИЦА ЗА КОНТАКТ				
	Име и презиме	Контакт Телефон	Мобилен	e-Mail
1				
2				
3				
3. ФИНАНСИСКИ ИНФОРМАЦИИ				
Единствен даночен број :				
Депонент банка :				
Жиро сметка :				
4. ОБЈАВУВАЊЕ И ДОВЕРЛИВОСТ НА ИНФОРМАЦИИ				

Со ова барање се согласуваме нашите податоци, согласно член 19 од Правилата за регистрација на учество на пазар на електрична енергија и уредување на пазарот на билатерални договори, да бидат заверени во Регистарот на учесници на пазар и да бидат објавени на веб страната на ОПЕЕ во Регистарот на учесници на пазар.

5. ПРИЛОЗИ КОН БАРАЊЕТО

Барателот е должен кон БРУП, да ги достави во оригинал или копија на оригиналот заверена на нотар, следниве податоци и документи:

1. Последна тековна состојба издадена од Централниот регистар на Република Северна Македонија, не постара од 3 (три) месеци.
2. Лиценца за вршење на енергетска дејност или Решение за упис во регистарот на странски трговци и снабдувачи на електрична енергија, освен ако БРУП поднесува потрошувач.
3. Барател потрошувач е должен да достави договор за приклучок на соодветната мрежа на електрична енергија,
4. Барателот потрошувач кој се регистрира како активен потрошувач доставува лиценца за Производство за електрична енергија
5. Потврда за издаден ЕИС од ОЕПС,
6. Потврда дека не е отворена постапка за стечај или ликвидација, не постара од 30 дена.
7. Решение за упис во регистар на балансно одговорни страни или Барање за преземање балансна одговорност од страна на друг учесник на пазарот, кој претходно има склучено договор за балансната одговорност и е впишан во регистарот на БОС од страна на ОЕПС.
8. Изјава за веродостојност на барањето и дадените податоци, потпишана од лицето овластено за застапување на барателот.

Датум: година

Место:

БАРАТЕЛ:

Потпис

М.П.

ПРИЛОГ 4

ИЗЈАВА ЗА ВЕРОДОСТОЈНОСТ

ДО:

МЕМО ДООЕЛ Скопје

Ул. Максим Горки бр.12

1000, Скопје

ИЗЈАВА ЗА ВЕРОДОСТОЈНОСТ

Јас, (ИМЕ и ПРЕЗИМЕ на УПРАВИТЕЛ / ОВЛАСТЕНО ЛИЦЕ) на (ИМЕ НА КОМПАНИЈА), изјавувам под кривична, материјална и морална одговорност дека приложените податоци и документација поднесени до МЕМО ДООЕЛ Скопје, Национален Оператор на пазар на електрична енергија, се точни и веродостојни и во целост одговараат на фактичката состојба.

Датум:

М.П.

Овластено Лице

Место:

БАРАЊЕ ЗА ПОВЛЕКУВАЊЕ ОД ПАЗАРОТ НА ЕЛЕКТРИЧНА ЕНЕРГИЈА

ДО:

МЕМО ДООЕЛ Скопје

Ул.Максим Горки бр.12

1000, Скопје

ОСНОВНИ ПОДАТОЦИ ЗА БАРАТЕЛОТ:

Име барателот	Приемен Печат
1.ОСНОВНИ ПОДАТОЦИ ЗА БАРАТЕЛОТ	
Лице за контакт :	
Адреса на барателот :	
Телефон :	
E-mail :	
Вид на учесник на пазар :	
Тип и број на лиценца (не важи за потрошувачи) :	
Регистарски Број/ЕДБ :	
EIC- Identification Code:	
Датум и време на повлекување од пазарот:	

Датум: година

Место:

БАРАТЕЛ:

Потпис

ОПЕРАТОР НА ПАЗАР НА ЕЛЕКТРИЧНА ЕНЕРГИЈА

БАРАЊЕ ЗА ПРЕЗЕМАЊЕ НА БАЛАНСНА ОДГОВОРНОСТ

ДО:

МЕМО ДООЕЛ, Скопје

Ул. Максим Горки бр.12

1000 Скопје

Име барателот	Приемен Печат			
1. ОСНОВНИ ПОДАТОЦИ ЗА БАРАТЕЛОТ				
Лице за контакт :				
Адреса на барателот :				
Телефон :				
E-mail :				
Вид на учесник на пазар :				
Тип и број на лиценца (не важи за потрошувачи) :				
Регистарски Број/ЕДБ :				
EIC- Identification Code :				
Број на Договор за балансна одговорност :				
Лице овластено за потпишување на договори и фактури :				
2. ОВЛАСТЕНИ ЛИЦА ЗА КОНТАКТ (ЗА НОМИНИРАЊЕ НА ФИЗИЧКИ РАСПОРЕДИ)				
	Име и презиме	Контакт Тел.	Мобилен	e-Mail
1				
2				
3				
3. ОБЈАВУВАЊЕ НА ИНФОРМАЦИИ				
Со ова Барање се согласуваме податоците на Балансната група да бидат објавени на веб-страницата на МЕМО ДООЕЛ Скопје				

Прилози:

- Согласности од субјекти за кои барателот бара да преземе балансна одговорност

Датум: година

Место:

БАРАТЕЛ:

Потпис

М.П.

ПРИЛОГ: Член на балансна група

1.ОСНОВНИ ПОДАТОЦИ ЗА СУБЈЕКТОТ ЗА КОЈ СЕ ПРЕЗЕМА БАЛАНСНА ОДГОВОРНОСТ
Име на учесник :
Адреса на учесник :
Телефон:
E-mail :
Вид на учесник на пазар :
Инсталирана моќност :
EIC- Identification Code :
Виртуелна мерна точка :
Времетраење на балансната одговорност (од - до) :
2.ПОТВРДА ОД ЧЛЕНОТ НА БАЛАНСНАТА ГРУПА
Датум: Управител: Место: Скопје _____ М.П. (потпис)
3. ОБЈАВУВАЊЕ НА ИНФОРМАЦИИ
Со ова Барање се согласуваме податоците на Балансната група да бидат објавени на веб страната на МЕМО ДООЕЛ Скопје

ИЗЈАВА ЗА СОГЛАСНОСТ

ДО:

МЕМО ДООЕЛ Скопје
Ул. Максим Горки бр.12
1000, Скопје

ИЗЈАВА ЗА СОГЛАСНОСТ

Балансно одговорната страна, (ИМЕ НА БОС), чиј член е (ИМЕ НА УЧЕСНИК НА ПАЗАР) со EICode : (), се согласува со истапувањето на горенаведениот член од нашата балансна група со датум од (. . .) година.

Изјавата е во согласност со член 39 став (2) точка 2) од Правила за регистрација на учество на пазарот на електрична енергија и уредување на пазарот на билатерални договори

(ИМЕ НА БОС)

Управител/и
(име и презиме)

Датум:

БАРАЊЕ ЗА ИСКЛУЧУВАЊЕ НА ЧЛЕН ОД БАЛАНСНА ГРУПА

ДО:

МЕМО ДООЕЛ, Скопје

Ул. Максим Горки бр.12

1000 Скопје

Име барателот	Приемен Печат
1. ОСНОВНИ ПОДАТОЦИ ЗА БАРАТЕЛОТ	
Лице за контакт :	
Адреса на барателот :	
Телефон :	
E-mail :	
Вид на учесник на пазар :	
Тип и број на лиценца (не важи за потрошувачи) :	
Регистарски Број/ЕДБ :	
EIC- Identification Code :	
Лице овластено за потпишување на договори и фактури :	
2. ПОДАТОЦИ ЗА ПРОМЕНАТА НА БАЛАНСНАТА ГРУПА	
Име и седиште на член на балансната група кој се исклучува:	
EIC- Identification Code на член на БГ кој се исклучува:	
Датум на исклучување од балансна група :	

Датум: година

Место:

БАРАТЕЛ:

Потпис

М.П.

ОПЕРАТОР НА ПАЗАР НА ЕЛЕКТРИЧНА ЕНЕРГИЈА

Прилог 9

Образец:

Н/ИЕЕ

НАБАВКА / ИСПОРАКА НА ЕЛЕКТРИЧНА ЕНЕРГИЈА ЗА МЕСЕЦ

јануари.2025

КОМПАНИЈА: (скратено ЕИС име)			
ЗА: (властено лице)			
ЕИС код		ДАТУМ	
ТЕЛ.		Бр. на страни:	1

НАБАВЕНА ЕЛЕКТРИЧНА ЕНЕРГИЈА ОД ДОМАШЕН ПАЗАР И ВЛЕЗЕНА ЕЛЕКТРИЧНА ЕНЕРГИЈА ВО ЕЕС НА РСМ			
НАБАВЕНА ЕЛ. ЕНЕРГИЈА ОД ДОМАШЕН ПАЗАР	Компанија (скратено ЕИС име)	ЕИС Код	КОЛИЧИНИ (MWh)
	ВКУПНО НАБАВЕНА ЕЛ. ЕНЕРГИЈА ОД ДОМАШЕН ПАЗАР		0,000
ВЛЕЗ НА ЕЛ. ЕНЕРГИЈА ВО ЕЕС НА РСМ			
	ВКУПЕН ВЛЕЗ НА ЕЛЕКТРИЧНА ЕНЕРГИЈА ВО ЕЕС НА РСМ		0,000
Преземена ел. енергија од Контролна област МЕРСО (Отстапување од трансакција)		10XMK-MERSO—M	0,000
ВКУПНО РАСПОЛОЖИВА ЕЛЕКТРИЧНА ЕНЕРГИЈА ВО ЕЕС НА РСМ			0,000

ИСПОРАЧЕНА ЕЛЕКТРИЧНА ЕНЕРГИЈА НА ДОМАШЕН ПАЗАР И ИЗЛЕЗЕНА ЕЛЕКТРИЧНА ЕНЕРГИЈА ОД ЕЕС НА РСМ			
ИСПОРАЧАНИ КОЛИЧИНИ НА ЕЛ. ЕНЕРГИЈА НА ДОМАШЕН ПАЗАР	Компанија (скратено ЕИС име)	ЕИС Код	КОЛИЧИНИ (MWh)
	ВКУПНО ИСПОРАЧЕНА ЕЛЕКТРИЧНА ЕНЕРГИЈА НА ДОМАШЕН ПАЗАР		0,000
ИЗЛЕЗЕНА ЕЛ. ЕНЕРГИЈА ОД ЕЕС НА РСМ.			
	ВКУПНО ИЗЛЕЗЕНА ЕЛЕКТРИЧНА ЕНЕРГИЈА ОД ЕЕС НА РСМ.		0,000
Оставена ел. енергија во Контролна област МЕРСО (Отстапување од трансакција)		10XMK-MERSO—M	0,000
ВКУПНО ИСПОРАЧАНИ КОЛИЧИНИ НА ЕЛЕКТРИЧНА ЕНЕРГИЈА			0,000

MEMO ДООЕЛ ги потврдува количините на електрична енергија од позициите 1.1, 1.3, 2.1 и 2.2 од образецот ОИРКЕЕ, даден во прилог.

Прилог 10							
ОБРАЗЕЦ ЗА ИЗВЕСТУВАЊЕ ЗА РЕАЛИЗИРАНИ КОЛИЧИНИ НА ЕЛЕКТРИЧНА ЕНЕРГИЈА							
Образец:		ОИРКЕЕ					
НАБАВКА / ИСПОРАКА НА ЕЛЕКТРИЧНА ЕНЕРГИЈА ЗА МЕСЕЦ				месец/2025			
ДО: ОПЕЕ				Датум:			
Компанија (скратено ЕИС име):				Бр. на стран:		1	
ЕИС код:							
тел:							
1. Набавена/произведена електрична енергија							
Трговец/снабдувач		EIC	Scheduling party	EIC			
1.1 Вкупен влез електрична енергија во ЕЕС на РСМ (1.1.1 + 1.1.2 + 1.2)					0,000	MWh	
1.1.1 Увоз на ел. енергија за потрошувачи во РСМ					0,000	MWh	
BO						MWh	
RS						MWh	
GR						MWh	
XK						MWh	
1.1.2 Увоз на ел. енергија за продавање на трговец/снабдувач во РСМ					0,000	MWh	
BO						MWh	
RS						MWh	
GR						MWh	
XK						MWh	
1.2 Транзит на електрична енергија низ Р. Северна Македонија (1.2.1 + 1.2.2)					0,000	MWh	
1.2.1 Транзит на ел. енергија од соседните системи					0,000	MWh	
BO						MWh	
RS						MWh	
GR						MWh	
XK						MWh	
1.2.2 Влез на ел. енергија за испорака во странство					0,000	MWh	
BO						MWh	
RS						MWh	
GR						MWh	
XK						MWh	
1.3 Купена електрична енергија во РМ (1.3.1 + 1.3.2 + 1.3.3 + 1.3.4)					0,000	MWh	
1.3.1 Купена ел. енергија од производител во РСМ					0,000	MWh	
						MWh	
1.3.2 Купена ел. енергија од трговец/снабдувач во РСМ					0,000	MWh	
						MWh	
1.3.3 Купена ел. енергија од ОПЕЕ - ел. енергија од Повластени производители					0,000	MWh	
						MWh	
1.3.4 Превземена ел. енергија од Контролна област МЕПСО					0,000	MWh	
Ототопување од трансакција		10УМК МЕРСО----				MWh	
1.4 Ел. енергија од сопствено производство за продажба					0,000	MWh	
						MWh	
Вкупно набавена/произведена ел. енергија (1.1 + 1.3 + 1.4)					0,000	MWh	
2. Испорачана/потрошена електрична енергија							
Трговец/снабдувач		EIC	Scheduling party	EIC			
2.1 Вкупно продадена/потрошена електрична енергија во РСМ (2.1.1 + 2.1.2 + 2.1.3 + 2.1.4 + 2.1.5)					0,000	MWh	
2.1.1 Продадена ел. енергија на потрошувачи во РСМ					0,000	MWh	
						MWh	
2.1.2 Продадена ел. енергија на Трговец/Снабдувач во РСМ					0,000	MWh	
						MWh	
						MWh	
						MWh	
2.1.3 Потрошена ел. енергија за загуби во мрежа					0,000	MWh	
						MWh	
2.1.4 Потрошена ел. енергија за сопствени потреби					0,000	MWh	
						MWh	
2.1.5 Остатена ел. енергија во Контролна област МЕПСО					0,000	MWh	
Ототопување од трансакција		10УМК МЕРСО----				MWh	
2.2 Вкупен излез на електрична енергија од ЕЕС на РСМ (2.2.1 + 2.2.2 + 2.3)					0,000	MWh	
2.2.1 Извоз на ел. енергија произведена во РСМ					0,000	MWh	
BO						MWh	
RS						MWh	
GR						MWh	
XK						MWh	
2.2.2 Извозена ел. енергија набавена во РСМ					0,000	MWh	
BO						MWh	
RS						MWh	
GR						MWh	
XK						MWh	
2.3 Транзит на електрична енергија низ Р. Северна Македонија (2.3.1 + 2.3.2)					0,000	MWh	
2.3.1 Транзит на ел. енергија кон соседните системи					0,000	MWh	
RS-RS						MWh	
BO-RS						MWh	
GR-RS						MWh	
XK-RS						MWh	
BO-BO						MWh	
RS-BO						MWh	
GR-BO						MWh	
XK-BO						MWh	
GR-GR						MWh	
RS-GR						MWh	
BO-GR						MWh	
XK-GR						MWh	
XK-XK						MWh	
RS-XK						MWh	
BO-XK						MWh	
GR-XK						MWh	
2.3.2 Излез на ел. енергија набавена од странство					0,000	MWh	
RS-RS						MWh	
BO-RS						MWh	
GR-RS						MWh	
XK-RS						MWh	
BO-BO						MWh	
RS-BO						MWh	
GR-BO						MWh	
XK-BO						MWh	
GR-GR						MWh	
RS-GR						MWh	
BO-GR						MWh	
XK-GR						MWh	
XK-XK						MWh	
RS-XK						MWh	
BO-XK						MWh	
GR-XK						MWh	
Вкупно испорачана/потрошена ел. енергија (2.1 + 2.2)					0,000	MWh	
Под полна материјална и морална одговорност изјавувам дека податоците наведени во образецот се вистинити и истите се поткрепени со договори.							
Потпиш:							
М.П.							

Образец: **БССБОС**

БАРАЊЕ ЗА СТЕКНУВАЊЕ НА СТАТУС НА БОС

1. ОСНОВНИ ПОДАТОЦИ ЗА БАРАТЕЛОТ ЗА БОС

Име на барателот	
Адреса на барателот	
Град/поштенски број	
Телефон	
Факс	
E-mail	
Тип и број на лиценца, (доколку поседува)	
Регистарски број / ЕДБ	
EIC - IdentificationCode	

2. ОВЛАСТЕНИ ЛИЦА ЗА КОНТАКТ НА БАРАТЕЛОТ ЗА БОС

а) За номинирање на физички распореди:

	Име и презиме	Телефон	Мобилен телефон	Факс	E-mail
1					
2					
3					

б) За финансискиот дел:

	Име и презиме	Телефон	Мобилен телефон	Факс	E-mail
1					
2					

3. ИНФОРМАЦИИ ЗА БАЛАНСНО ОДГОВОРНАТА СТРАНА

Име на учесникот и адреса	Инсталирана моќност	EIC - Identification Code	Виртуелна мерна точка ¹	Времетраење на балансната одговорност (од-до)

4. ФИНАНСИСКИ ИНФОРМАЦИИ ЗА БАРАТЕЛОТ ЗА БОС

Информации за банката:

Банка	
Жиро сметка	

4. ОБЈАВУВАЊЕ

Со оваа барање се согласуваме податоците за Балансната група да бидат објавени во Регистарот на БОС и балансни групи на веб-страницата на АД МЕПСО Скопје.

Скопје:

Потпис:

Дата:

М.П.

Прилог документи:

1. Тековна состојба издадена од страна на Централен регистар на Република Северна Македонија,
2. Лиценца за вршење на енергетска дејност или Решение за упис во регистарот на странски трговци и снабдувачи на електрична енергија, освен ако барањето го поднесува потрошувач кој има право самостојно да учествува на пазарот на електрична енергија.

¹ Виртуелните мерни точки се наведуваат согласно документ за виртуелна мерна точка со ID број добиен од операторот на соодветниот систем за сите мерни точки во кои ќе се врши испорака и/или преземање на електрична енергија. АД МЕПСО Скопје може да го побара на увид наведениот документ.